

КОМИСИЯ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА

РЕШЕНИЕ № 163

от 01 юни 2023 г.

На основание чл. 36, ал. 4 и чл. 90, ал. 4, изр. първо от Закона за електронните съобщения, във връзка с Решение № 101/30.03.2023 г. на Комисията за регулиране на съобщенията, както и на основание чл. 37, ал. 4 от Закона за електронните съобщения,

в изпълнение на задължителни указания, дадени с Решение № 383/11.04.2022 г. по а.д. № 151/2021 г. по описа на Административен съд София-област и с Решение № 2579/13.03.2023 г. по а.д. № 6206/2022 г. по описа на Върховен административен съд, седмо отделение,

като взе предвид Определение № 6993/10.06.2021 г. по а.д. № 3959/2021 г. и Определение № 12927/16.12.2021 г. по а.д. № 9494/2021 г. по описа на Върховен административен съд, определящ настоящото решение като общ административен акт,

КОМИСИЯТА ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА

РЕШИ:

1. Приема резултатите от проведеното обществено обсъждане, открито с Решение № 101/30.03.2023 г., **съгласно Приложение № 1 към настоящото решение.**

2. Да се публикува информация за резултата от общественото обсъждане на Интернет страницата на Комисията за регулиране на съобщенията, постъпилите становища, с изключение на частите, представляващи търговска тайна, приетите предложения, местата и текстовете, в които са отразени приетите предложения, и мотивите за неприетите.

3. Приема резултати от проведените обществени консултации относно обявено намерение за ограничаване на броя на разрешенията за ползване на радиочестотен спектър в обхват 3.6 GHz за наземна мрежа, позволяваща предоставянето на електронни съобщителни услуги с национално покритие, обявено с Решение № 433 от 21.12.2020 г. на Комисията за регулиране на съобщенията, **съгласно Приложение № 2 към настоящото решение.**

Мотиви: С Решение № 35/28.01.2021 г. Комисията за регулиране на съобщенията (КРС, Комисията) прие резултатите от проведените обществени консултации относно обявено намерение за ограничаване на броя на разрешенията за ползване на радиочестотен спектър в обхват 3.6 GHz за наземна мрежа, позволяваща предоставянето на електронни съобщителни услуги с национално покритие. Решението на КРС е обжалвано.

Съгласно Определение № 6993/10.06.2021 г. по а.д. № 3959/2021 г. и Определение № 12927/16.12.2021 г. по а.д. № 9494/2021 г. по описа на Върховен административен съд, решение № 35/28.01.2021 г. на КРС е определено като общ административен акт.

С Решение № 383/11.04.2022 г. по а.д. № 151/2021 г. по описа на Административен съд София-област, първоинстанционният съд приема от правна страна, че оспореното Решение № 35/28.01.2021 г. на КРС е издадено от компетентен

орган, в исканата от закона писмена форма, но при допуснати нарушения на административнопроизводствените правила и в нарушение на материалния закон.

Съдът приема, че КРС на 23.12.2020 г. е поставила съобщение на страницата си за откриване на обществени консултации относно обявеното намерение, както и е направена публикация във в-к „24 часа“ от 23.12.2020 г., но няма данни КРС да е провела процедура за обществено обсъждане, каквото е изискването на нормата на чл. 36 от Закона за електронни съобщения (ЗЕС). Няма данни да е бил изготвен проект на процесния общ акт, мотиви за изготвянето му и същият да е публикуван, както на страницата на комисията, така и в национален ежедневник. Оспорваното решение е прието по реда на чл. 37 от ЗЕС след проведени обществени консултации, а не по реда на приемане на общ административен акт.

С Решение № 2579/13.03.2023 г. по а.д. № 6206/2022 г. по описа на Върховен административен съд, седмо отделение, касационната инстанция оставя в сила Решение № 383/11.04.2022 г. по а.д. № 151/2021 г. по описа на Административен съд София-област, след което преписката е върната на КРС за произнасяне при спазване на указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени с решението на АССО.

Указанията на съда са следните:

„Преписката да се върне на КРС на основание чл. 173, ал. 2, предл. Последно от АПК, след приключилите обществени консултации да проведе процедура по чл. 36 от ЗЕС и да се произнесе с мотивирано решение по чл. 90, ал. 4 от ЗЕС, съдържащо произнасяне по всички възражения и предложения направени в хода на обществените консултации, които са свързани с предмета на поставения за обсъждане въпрос, с излагане на конкретни мотиви-фактически и правни основания, мотивирали изводите на комисията“.

В тази връзка е налице следната фактическа обстановка:

С Решение № 433 от 21.12.2020 г. КРС, Комисията обяви намерение за ограничаване на броя на разрешенията за ползване на радиочестотен спектър в обхват 3.6 GHz за наземна мрежа, позволяваща предоставянето на електронни съобщителни услуги с национално покритие. С оглед оптималното ползване на радиочестотния спектър за задоволяване на повишените потребности от високи скорости и добро качество за бизнеса и за потребителите, и отчитайки свободния ресурс в обхват 3.6 GHz, с Решение № 433 от 21.12.2020 г. КРС обяви обществена консултация по реда на чл. 90, ал. 2 от ЗЕС за издаване на четири разрешения за ползване на честотен ресурс, както следва:

- едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3430-3500 MHz (70 MHz).
- едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3500-3600 MHz (100 MHz).
- едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3600-3700 MHz (100 MHz).
- едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3700-3800 MHz (100 MHz).

В намерението за предоставяне на свободния ресурс в обхват 3.6 GHz бе посочена позицията на КРС относно броя на разрешенията на честотния ресурс, които комисията в рамките на своята оперативна самостоятелност е решила да бъде предоставен.

В рамките на определения 21-дневен срок от датата на публикуване на съобщението за откриване на процедурата, в който заинтересованите лица трябва да представят писмени становища, в КРС постъпиха следните писма:

- писмо вх. № 10-00-1937Е/29.12.2020 г. и допълнение с вх. № 10-00-1937Е/14.01.2021 г. от „А1 България“ ЕАД (А1);

- писмо вх. № 10-00-1943Е/30.12.2020 г. от „Ти Ком“ АД, „Мобилни алтернативни комуникации“ АД (МАК АД) и Сдружение „Браншова асоциация на българските телекомуникационни оператори“ (БАБТО).

- писмо вх. № 10-00-52Е/13.01.2021 г. от „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД (БТК ЕАД);

- писмо вх. № 10-00-56/ 14.01.2021 г. от „Теленор България“ ЕАД (Теленор);

А1, БТК ЕАД и Теленор са заявили конкретни намерения за издаване на предложените от КРС разрешения. Радиочестотна лента 3600-3700 MHz е заявена като предпочитана от две предприятия (А1 и БТК ЕАД), които са заявили намерения за придобиване и на останалите две ленти 3700-3800 MHz и 3500-3600 MHz. Теленор е заявил намерение за придобиване само на лента 3700-3800 MHz. А1 е заявил едно разрешение с предоставяне на лента 3600-3700 MHz (100 MHz) като е заявено намерение за придобиване и на ленти 3500-3600 MHz и 3700-3800 MHz.

„Ти Ком“ АД, „Мобилни алтернативни комуникации“ АД (МАК АД) и Сдружение „Браншова асоциация на българските телекомуникационни оператори“ (БАБТО), са заявили алтернативни предложения, изложени подробно в мотивите на настоящото решение и Приложение № 2 към решението.

С оглед на броя на подадените по чл. 90, ал. 3, т. 1 от ЗЕС намерения за ленти 3600-3700 MHz 3500-3600 MHz и 3700-3800 MHz, с Решение № 35/28.01.2021 г. КРС реши, че техният брой е по-голям от броя на разрешенията, които могат да бъдат издадени от комисията. Съгласно чл. 93, ал. 1 от ЗЕС, в случай че наличният спектър не е достатъчен за ползване от всички лица подали намерение, комисията уведомява всички заявители за постъпилите намерения и обявява конкурс или търг. Предвид горното КРС, с Решение № 35/28.01.2021 г. прие резултатите от проведените обществени консултации, като до А1, БТК ЕАД, „Ти Ком“ АД, МАК АД, БАБТО и Теленор са изпратени писма за постъпилите намерения.

Както бе посочено по-горе, Решение № 35/28.01.2021 г. на КРС е обжалвано от МАК АД.

Междувременно със свое решение № 36 от 28.01.2021 г. (обн. ДВ, бр. 9 от 2 февруари 2021 г.) КРС обяви търг с тайно наддаване за издаване на разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър в обхват 3.6 GHz за осъществяване на електронни съобщения чрез наземна мрежа, позволяваща предоставяне на електронни съобщителни услуги със срок 20 (двадесет) години.

Съгласно т. 5.1 от Решение № 36/28.01.2021 г. срокът за подаване на заявления беше до 17.30 часа на 25.02.2021 г.

До изтичане на посочения срок в КРС бяха подадени заявления, както следва:

1. „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД - с вх. № 19-00-4/25.02.2021 г.;
2. „А1 БЪЛГАРИЯ“ ЕАД - с вх. № 19-00-5/25.02.2021 г.;
3. „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ“ ЕАД - с вх. № 19-00-6/25.02.2021 г.

Във връзка с Решение № 101/17.03.2021 г. на КРС (обн. ДВ бр. 24 от 23.03.2021 г.) на 06 април 2021 г. се проведе търг с тайно наддаване за издаване на разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс - радиочестотен спектър в обхват 3.6 GHz за осъществяване на електронни съобщения чрез наземна мрежа, позволяваща предоставянето на електронни съобщителни услуги (режим на работа TDD), с национално покритие.

В следствие на проведения търг КРС издаде следните разрешения:

С Решение №171 от 11.05.2021 г. е издадено на „А1 БЪЛГАРИЯ“ ЕАД разрешение № 02448/11.05.2021 г. за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър в обхват 3,6 GHz за наземна мрежа, позволяваща предоставянето на електронни съобщителни услуги с национално покритие за срок от 20 (двадесет) години, считано от 11.05.2021 г. до 11.05.2041 г.

С Решение №172 от 11.05.2021 г. е издадено на „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ“ ЕАД разрешение № 02449/11.05.2021 г. за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър в обхват 3,6 GHz за наземна мрежа, позволяваща предоставянето на електронни съобщителни услуги с национално покритие за срок от 20 (двадесет) години, считано от 11.05.2021 до 11.05.2041 г.

С Решение №173 от 11.05.2021 г. е издадено на на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД разрешение № 02450/11.05.2021 г. за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър в обхват 3,6 GHz за наземна мрежа, позволяваща предоставянето на електронни съобщителни услуги с национално покритие за срок от 20 (двадесет) години, считано от 11.05.2021 г. до 11.05.2041 г.

Предприятията усвоиха предоставения им ресурс и в следствие с Решение 334, 335 и 336 от 13.10.2022 г. КРС предостави допълнителен спектър на предприятията. Мотивите за предоставяне на ресурса са, че предприятията имат устойчиво мрежово развитие, като предлагат иновативни услуги по различни технологии. Обхват 3,6 GHz се ползва за 5G като се наблюдава тенденция за нарастване броя на базови станции, работещи в този обхват. Предоставянето на още 20 MHz на всяко предприятие дава възможност да се увеличи максимално достижимата скорост на предаване на данни, а това е предпоставка за посрещане нуждите от нарастващ трафик на потребление.

Мобилните мрежи на дружествата са оптимизирани, което води до ефективно ползване на ресурса. Допълнителният спектър ще може да се ползва не само за нуждите на изградените до този момент мрежи, но и за тяхното разширение и развитие в следващи етапи на модернизация. Придобиването на този спектър би спомогнало да не се допуснат претоварване на мрежовите ресурси, влошаване на качеството на предоставяните услуги и евентуални затруднения с обслужване на потребителите в условията на растящ трафик.

Към настоящия момент, по информация от мобилните предприятия, получена към 31.11.2022 г. в КРС, около 236 населени места в България са покрити от 5G, в т.ч. градове с население над 100 000 жители като София, Пловдив, Бургас, Варна, Русе, Стара Загора и др., което представлява около 85% от населението на страната.

Предоставянето на допълнителния ресурс е съобразено с Регулаторната политика за управление на радиочестотния спектър“, обнародвана в ДВ, бр. 27, 02 април 2019 г., където е посочено: „Комисията за регулиране на съобщенията ще продължи дейностите по преразпределение по радиочестотния спектър в лента 3400-3800 MHz за осигуряване на условия за ползване на обхвата на 5G мрежи и за предоставяне на предприятията на непрекъснати ленти от широчина 100 MHz или по-широки“.

Видно от горното, от обявяване на Решение № 35/28.01.2021 г. на КРС до окончателното произнасяне на ВАС по спора, са изтекли над две години. Както е посочено от съда, Решение № 35/28.01.2021 г. е общ административен акт и по силата на чл. 180, ал. 1 от АПК е с предварително изпълнение по закон. Съдът не е спрял изпълнението на акта. В тази връзка, КРС изпълнява съдебното решение, като отчита указанията на съда и динамиката на развитите в сектора посочена по-горе.

Допълнени мотиви при отчитане на съдебно Решение № 383/11.04.2022 г. по ад. № 151/2021 г. по описа на Административен съд София-област, оставено в сила с Решение № 2579/13.03.2023 г. по ад. № 6206/2022 г. по описа на Върховен административен съд, седмо отделение, по отношение на становището на „Ти Ком“ АД, МАК АД и БАБТО постъпило при процедурата приключила с Решение № 35/28.01.2021 г. са следните:

Становището на „Ти Ком“ АД, МАК АД и БАБТО е както следва:

- едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3700-3800 MHz (100 MHz).
- едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3430-3500 MHz (70 MHz).

Намираме позицията на КРС за неприемлива поради следните причини:

- *отчита само и единствено интересите на трите големи инфраструктурни телекома, без да са взети предвид интересите на по-малките оператори – предлага се издаване на три разрешения от по 100 MHz при необходимост от 80 MHz на разрешение и при наличие на повече от три лицензирани телекомуникационни предприятия;*

- *не способства развитието на конкуренцията и утвърждава статуквото – предвижда издаване на неравностойни разрешения – три по 100 MHz (повече от необходимия ресурс от 80 MHz) и едно от 70 MHz, като по този начин облагодетелства бъдещите притежатели на разрешенията от по 100 MHz, за сметка на всички останали;*

- *не отразява напълно препоръките на доклад 287 на ЕСС, според който непрекъснатите честотни блокове от най-малко 80 MHz в обхват 3.6 GHz са от съществено значение за успешното развитие на 5G мрежи с висока пропускателна способност – предлага се едно от разрешенията да бъде от 70 MHz.*

Вземайки в предвид така изложените аргументи, считаме за по-правилно и законосъобразно КРС да издаде 4 разрешения от по 90 MHz както следва:

- *едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3440-3530 MHz (90 MHz), като ако по правни причини се налага на първия заявител да бъдат предоставени 100 MHz, за това също има достатъчен ресурс;*

- *едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3530-3620 MHz (90 MHz);*

- *едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3620-3710 MHz (90 MHz);*

- *едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3710-3800 MHz (90 MHz).*

В случай че КРС все пак реши да предостави 3x100 MHz в обхват 3.6 GHz, Ти.ком възнамерява да се оттегли от процедурата в полза на големите оператори, ако КРС включи задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални мрежови оператори при недискриминационни цени на едро като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС“.

Становище на Комисията за регулиране на съобщенията по гореизложеното становище:

Мотиви по отношение на даденото предложение от „Ти Ком“ АД, МАК АД и БАБТО по отношение на разпределението на спектъра:

„Ти Ком“ АД, МАК АД и БАБТО не са заявили конкретно намерение за издаване на предложените от КРС разрешения и не са посочили конкретни честотни ленти, които искат да придобият и които отговарят на разпределението дадено от КРС в рамките на обществените консултации. КРС намира за неоснователни предложенията по отношение на разпределението на спектъра в обхват 3,6 GHz.

КРС поддържа позицията си относно броя на издаваните разрешения с предоставяне на честотен ресурс от 100 MHz в обхват 3,6 GHz. Предложението на КРС цели да се създадат конкурентни условия за използване на спектъра в този обхват.

Определянето на посочения брой разрешения не е в интерес на трите големи телекоми, тъй като е дадена възможност на всяко предприятие да подаде намерение за ползване на ресурса. КРС не е поставяла ограничения за подаване на намерения. Разпределението на ресурса е съобразено с проведените през последните години обществени консултации. В рамките на консултациите през 2017 г., „Ти Ком“ АД, МАК АД и БАБТО не са проявявали интерес към ползването на ресурс в обхват 3.6 GHz. В периода 2019 г. – 2020 г. КРС е издала временни разрешения за ползване на радиочестотен спектър в обхват 3.6 GHz по 100 MHz на „А1 България“ ЕАД, „Теленор България“ ЕАД (впоследствие Йеттел България) и „БТК“ ЕАД (впоследствие Виваком България), които дадоха възможност на трите предприятия да тестват 5G. Практическите тестове на 5G включваха първия разговор през 5G мобилна мрежа у нас, първият медицински преглед на пациент в България, извършен през новата технология, виртуална реалност, стрийминг на видео съдържание и гейминг, менторска сесия от разстояние на хоби готвачи, излъчване на 360° видео от концерт, приложения в образованието и др. В този период „Ти Ком“ АД, МАК АД и БАБТО не са проявявали интерес към ползването на ресурс в обхват 3.6 GHz.

Освен гореизложеното, броят на разрешенията е обоснован от наличния радиочестотен спектър от общо 370 MHz и от Регулаторната политика за управление на радиочестотния спектър¹, обнародвана в ДВ, бр. 27, 02 април 2019 г., където е посочено: „Комисията за регулиране на съобщенията ще продължи дейностите по преразпределение по радиочестотния спектър в лента 3400-3800 MHz за осигуряване на условия за ползване на обхвата на 5G мрежи и за предоставяне на предприятията на непрекъснати ленти от широчина 100 MHz или по-широки“. В хода на обществените консултации на проект на регулаторна политика, не са постъпвали възражения срещу определените ленти от 100 MHz. На това основание е извършено и разпределението на спектъра от КРС. В следствие на тези обстоятелства и заявления интерес към спектъра, КРС проведе търг и издаде три разрешения за 100 MHz, което е добра основа за развитието на мрежи от пето поколение в България.

Предложенията на „Ти Ком“ АД, МАК АД и БАБТО не представляват намерение за придобиване на спектър, а предложение за преразглеждане на броя на разрешенията.

Цитираният доклад 287 Guidance on defragmentation of the frequency band от МАК и по точно Ръководство относно дефрагментиране на радиочестотен обхват 3400- 3800 MHz¹ предоставят насоки за администрациите относно дефрагментирането на лента 3400-3800 MHz с оглед осигуряване на подходящи условия за въвеждане на 5G в нея. Това ръководство се основава на анализ на информацията за съществуващи разрешения, използване, планове, график, национален опит и възможен план за дефрагментиране с оглед успешно въвеждане на 5G. В доклада са дадени насоки как големи непрекъснати блокове да се направят налични за предоставяне на предприятията като е посочено, че непрекъснатите честотни блокове от 80-100 MHz в обхват 3.6 GHz са от съществено значение за успешното развитие на 5G мрежи с висока пропускателна способност. Разпределението в обхват 3,6 GHz, осъществено от КРС, е в съответствие с Решение за изпълнение (ЕС) 2019/235² на Европейската комисия и Регулаторната политика за управление на радиочестотния спектър.

---

1 ECC Report 287, Guidance on defragmentation of the frequency band 3400- 3800 MHz, (Ръководство за дефрагментиране на честотната лента 3400- 3800 MHz).

² Решение за изпълнение (ЕС) 2019/235 на комисията от 24 януари 2019 година за изменение на Решение 2008/411/ЕО във връзка с актуализиране на съответните технически условия, приложими за радиочестотната лента 3400-3800 MHz.

Както е посочено в Приложението към Решение 433 от 21.12.2020 г., като има предвид свободният честотен ресурс в обхват 3.6 GHz КРС е решила да издаде 4 разрешения за ползване на честотен ресурс, като едно от тях е с предоставяне на 70 MHz, а 3 с предоставяне на ресурс от по 100 MHz.

Именно поради факта, че намерението на КРС е било с едното разрешение да се предостави радиочестотен спектър в размер на 70 MHz, задълженията в това разрешение по отношение на процента на покритие по население, скорост на сваляне на данни и максималното двупосочно времезакъснение на краен потребител са по-ниски.

„Ти Ком“ АД, МАК АД и БАБТО са имали възможността съобразно техните бизнес планове да заявят ползване на конкретна радиочестотна лента (70 MHz или 100 MHz). Предложението за друго разпределение не е подкрепено с технически аргументи.

Твърденията на „Ти Ком“ АД, МАК АД и БАБТО, че позицията на КРС не способства развитието на конкуренцията и утвърждава статуквото, като предвижда издаване на неравностойни разрешения са неверни, предвид факта, че КРС е обявила намерение за провеждане търг, в който са могли да участват всички предприятия.

Решението за участие и/или оттегляне от процедурата по заявяване на намерение за издаване на предложените от КРС разрешения в рамките на обществените консултации е на съответната заинтересована страна.

Мотиви по отношение на предложението на предприятието: “В случай че КРС все пак реши да предостави 3x100 MHz в обхват 3.6 GHz, Ти.ком възнамерява да се оттегли от процедурата в полза на големите оператори, ако КРС включи задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални оператори при недискриминационни цени на едро като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС“:

Становището на КРС е, че включването на задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални оператори при недискриминационни цени на едро като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС, следва да бъде мотивирано. Това налага да се прецени ефективното използване на спектъра, насърчаване на конкуренцията и увеличаване в максимална степен ползата за потребителите, както и наличния свободен ресурс. Преценката за необходимостта от налагане на задължения за предоставяне на достъп за виртуални мобилни оператори следва да се прави както въз основа на оценки на конкурентоспособността и техническото и икономическото състояние на пазара, така и в контекста на вида конкуренция, която се насърчава. В дългосрочен план максимална полза за потребителите ще възникне от конкуренция на база на разгръщането на отделни мрежи, използващи радиочестотен спектър, а не чрез конкуренция на базата на услугите чрез предоставяне на достъп за виртуални мобилни оператори. Разгръщането на мрежите е съществена предпоставка за постигане на допълнителната цел на Кодекса – осигуряване на повсеместна свързаност с широко разпространение и използване на мрежи с много голям капацитет. Виртуалните оператори поначало не допринасят за повишаване на свързаността, тъй като те използват вече изградените мрежи и не осигурят покритие с услуги в районите, в които няма изградена инфраструктура, защото не разполагат с мрежа. В този смисъл, евентуалното налагане на задължения за достъп за виртуални мобилни оператори следва да се преценява и спрямо оценката за възможните последици от такава мярка за съществуващите и бъдещите инвестиции от участниците на пазара. Следва да се има предвид, че осигуряването на достъп за мобилни виртуални оператори от страна на мобилните мрежови предприятия е свързано с разгръщане на допълнителна инфраструктура и резервиране на капацитет за услугите, които ще бъдат предоставяни

на клиентите на виртуалните оператори. В тази връзка като се отчита поставената от ЕКЕС допълнителна цел за свързаност, която насърчава по-бързото разгръщане на високоскоростни и свръхвисокоскоростни мрежи и изпълнение на задълженията за покритие, КРС счита, че липсват достатъчно аргументи за налагане на задължения за предоставяне на достъп за виртуални мобилни оператори.

Наред с това данните от годишните доклади на КРС в последните години, както и тези в извършения анализ на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи през 2022 г., представят състоянието на пазара. Там се вижда, че при сегментът - предоставяне на мобилни услуги не се наблюдава нарушение на конкуренцията или пазарен провал, който да изисква регулаторна намеса. Тримата участници на пазара имат близки пазарни дялове както на база брой абонати, така и на база приходи, което показва, че нито един от операторите не разполага с конкурентно предимство пред останалите.

Видно от изложеното аргументите за запазване или осигуряване на ефективна конкуренция съгласно чл. 80а от ЗЕС, обосноваващи налагането на задължение за достъп на едро до мобилни мрежи към настоящия момент не са валидни според данните за състоянието на пазара.

Освен това анализът на практиката показва, че в повечето европейски страни операторите на мобилни мрежи предлагат достъп на мобилни виртуални оператори (МВО) чрез свободно търговско договаряне. Според публикуваната от Cullen International SA информация за регулацията на предоставянето на достъп на МВО в европейските държави, актуална към април 2022 г. практиката е както следва:

- В 19 държави, в т.ч. и в България предоставянето на достъп на МВО не се регулира.

- В 6 държави в разрешенията за придобиване и ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър е заложено задължение за предоставяне на достъп за МВО, както следва:

- В Чехия е наложено задължение за предоставяне на достъп на едро до 4G за МВО, а за 5G мрежите задължението за достъп е ограничено до 2026 г.;

- Във Франция е продължено задължението за предоставяне на достъп на едро за МВО с оглед последователност на регулаторната политика и предвид вече сключените споразумения;

- През 2020 г., португалският регулатор е предвидил задължения за предоставяне на достъп за МВО в рамките на търг за предоставяне на спектър за 5G

- В Гърция е наложено задължение за предоставяне на достъп на МВО въз основа на търговски споразумения;

- В Ирландия един от операторите е поканен да включи в предложението си доброволен ангажимент за предоставяне на достъп на МВО във връзка с издаване на разрешение за 3G;

- В Хърватска са наложени задължения за достъп за МВО като част от условията на разрешението за спектър в обхват 700 MHz, 3600 MHz и 26 GHz.

- В 3 държави са възложени задължения въз основа на пазарен анализ. В Литва са възложени задължения за достъп въз основа на пазарен анализ, като изрично се посочва, че съществуващите споразумения за МВО са сключени въз основа на търговско договаряне. Въз основа на пазарен анализ са наложени задължения в Република Северна Македония, която не е част от ЕС, както в Норвегия. В 3 страни, цените са регулирани, а в други две страни (Дания и Финландия) е упоменато цените да са разумни и справедливи. В Чехия се използва метода Price squeeze test за 4G достъп, който е базиран на маржове, но не и на фиксирана максимална цена, а по отношение на 5G достъп се прилага Retail-minus.

Следва да се има предвид, че в края на 2021 г. чешкият регулатор нотифицира Европейската комисия (ЕК) за преглед на пазара на едро на достъп и генериране на повиквания от мобилни мрежи, като предлага да определи трите мобилни оператора, като такива със значително пазарно въздействие. След отваряне на втора фаза и задълбочен анализ със свое Решение С(2022) 888³ от 17.02.2022 г. ЕК налага вето на предложението проект. Чешкият регулатор изменя проекта на пазарен анализ и отново го нотифицира на 29.12.2022 г. На 27 януари 2023 г. Европейската комисия (ЕК) отвори фаза II за разследване на прегледа на пазара за достъп на едро и генериране на повиквания от мобилни мрежи - Пазар 15 от Препоръка на ЕК 2003/311/ЕО от 11 февруари 2003 г. на Чехия. Преписката е предоставена на BEREC за анализ и становище. На 27.02.2023 г. в становището си BEREC подкрепя позицията на ЕК. и на предложението анализ и проект на решение за възлагане на задължения е наложено вето. Според ЕК и BEREC пазарът за достъп на едро и генериране на повиквания от мобилни мрежи не подлежи на *ex-ante* регулиране, тъй като няма достатъчно доказателства за изпълнение на теста на трите критерия и не може да се аргументира възможността за възникване на конкурентни проблеми на съответния пазар, което от своя страна да обоснове налагането на *ex-ante* корективни мерки. Това са и мотивите на ЕК да премахне Пазар 15 от Препоръката за съответните пазари през 2007 г.

- В 6 държави - Австрия, Дания, Финландия, Германия, Италия, Ирландия във връзка със сливане, са възложени задължения въз основа на разпоредбите на техния Закон за защита на конкуренцията при разглеждане на преписки, свързани със защита на конкуренцията от компетентния орган.

Видно от гореизложеното регулаторна намеса от секторния регулатор на електронните съобщения за налагане на задължения за предоставяне на достъп на МВО не е популярна в европейските държави, като това не е пречка за развитие на този тип услуги въз основа на свободно търговско договаряне. Това се потвърждава и от данните на TELECOM RESEARCH - нидерландска компания за проучвания, според които е налице предлагане на услуги на крайни потребители от МВО в европейските държави, където предоставянето на достъп на МВО не се регулира. От тези данни се вижда, че предоставянето на услуги от МВО е развито основно в Западна Европа с изключение на Португалия и Люксембург.

Налагането на задължение за достъп до МВО и ценови и неценови условия, не следват от нормите на закона (*ex lege*). Налагането на такива мерки се извършва след оценка на пазарните възможности за успешно навлизане на виртуални оператори и съответно дали е налице необходимост от регулаторна намеса на пазара.

Предвид всичко изложено КРС счита, че към момента не са налице фактически и правни основания, обосноваващи включване на задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални оператори при недискриминационни цени на едро като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС.

Видно от изложената фактическа обстановка по-горе, от обявяване на Решение № 35/28.01.2021 г. на КРС до окончателното произнасяне на ВАС по спора, са изтекли над две години. Както е посочено от съда, Решение № 35/28.01.2021 г. е общ административен акт и по силата на чл. 180, ал. 1 от АПК е с предварително изпълнение по закон. Съдът не е спрял изпълнението на акта. В тази връзка, КРС изпълнява съдебното решение, като отчита указанията на съда и динамиката на развитие в сектора посочена по-горе.

---

³ https://circabc.europa.eu/ui/group/2328c58f-1fed-4402-a6cc-0f0237699dc3/library/d7c3fb72-9212-4399-ad7f-ac226939f290?p=1&n=10&sort=modified_DESC

В изпълнение на съдебните решения, КРС изготви проект на общ административен акт решение за приемане на резултатите от проведените обществени консултации относно, обявено с Решение № 433 от 21.12.2020 г. на Комисията за регулиране на съобщенията - приложение към Решение № 101/30.03.2023 г. на КРС. В проекта на решение бяха дадени подробни мотиви на КРС по отношение на всички предложения представени от МАК.

Проектът е поставен на обществено обсъждане съгласно указанията на съда. В рамките на общественото обсъждане са постъпили становища от заинтересованите страни. Постъпилите предложения и становища не водят до промяна в общия административен акт поставен на обществено обсъждане. Постъпилите становища, с изключение на частите, представляващи търговска тайна, приетите предложения, местата и текстовете, в които са отразени приетите предложения, и мотивите за неприетите са изложени в приложение № 1 към решението – резултати от обществено обсъждане,.

Съгласно чл. 180, ал. 1 от АПК, оспорването не спира изпълнението на общия административен акт.

Решението подлежи на обжалване в едномесечен срок от съобщението за издаването им или в 14-дневен срок от отделните съобщения до лицата, участвали в производството пред административния орган пред Административен съд София - област.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Иван Димитров)

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

(Станислава Йорданова)

Директор на дирекция „Правна“:

(Мария Бончева)

Резултатите от проведеното обществено обсъждане, открито с Решение № 101/30.03.2023 г.

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
<p>“Виваком България“ ЕАД</p>	<p>Във връзка с открита от Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) процедура за обществено обсъждане по реда на чл. 36 от Закона за електронните съобщения на проект на общ административен акт в изпълнение на Решение № 383/11.04.2022 г. по адм. дело № 151/2021 г. по описа на Административен съд София-област (АССО), представяме на Вашето внимание становище от „Виваком България“ ЕАД (Виваком), както следва:</p> <p>Считаме, че КРС е приела подробни допълнени мотиви при отчитане на съдебно Решение № 383/11.04.2022 г. по адм. дело № 151/2021 г. по описа на АССО, по отношение на становището на „Ти Ком“ АД (Ти Ком), „Мобилни алтернативни комуникации“ АД (МАК) и Браншова асоциация на българските телекомуникационни оператори (БАБТО). В рамките на инициираната процедура по чл. 36 от ЗЕС става ясно, че регулаторният орган е спазил изцяло указанията на съда и по-конкретно (а) провежда допълнителна процедура по обществено обсъждане и (б) подробно е обсъдил всички постъпили становища, независимо дали да постъпили от желаещи спектър лица или не. Посочените изрично две предпоставки са именно израз на стриктно съблюдаване на указанията на съда по отношение на Решение № 35/28.01.2021 г.</p> <p>От фактическа гледна точка Ти Ком, МАК и БАБТО не са заявили конкретно намерение за издаване на предложените от КРС разрешения. Последните не са</p>	<p>Становището на “Виваком България“ ЕАД изцяло подкрепя изложеното от КРС в проекта на решение, поставен на обществено обсъждане, открито с Решение № 101/30.03.2023 г.</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>посочили и конкретни честотни ленти, които искат да придобият и които отговарят на разпределението дадено от КРС в рамките на обществените консултации. В рамките на проведената от КРС процедура Ти Ком, МАК и БАБТО са имали възможност да заявят ползване на конкретна радиочестотна лента (70 MHz или 100 MHz). Вместо това посочените участници в обсъждането единствено целейки да върнат процедурата в самото начало предлагат друго разпределение на ресурса, което не е подкрепено с конкретни технически аргументи. Ето защо КРС правилно е преценила, че само три предприятия са подали намерение по смисъла на чл. 90, ал. 2 от ЗЕС и имат желание за придобиване на спектъра.</p> <p>Отново споделяме позицията на КРС относно броя на издаваните разрешения и ширината на честотната лента и броя на издадените разрешения с предоставяне на честотен ресурс от 100 MHz в обхват 3,6 GHz. За посочената позиция КРС правилно се е аргументирала с Регулаторната политика за управление на радиочестотния спектър. Съгласно последната дейностите по преразпределение по радиочестотния спектър в лента 3400-3800 MHz следва да осигуряват условия за ползване на обхвата на 5G мрежи и за предоставяне на предприятията на непрекъснати ленти от широчина 100 MHz или по-широки.</p> <p>Определянето на конкретния брой разрешения не облагодетелства трите големи предприятия, защото КРС не е поставяла ограничения за подаване на намерения и всяко предприятие е можело да подаде намерение за ползване на ресурса. Дори фактът на проведен търг от страна на КРС между три предприятия за три честотни блока единствено</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>свидетелства за намерението на регулаторния орган да приложи цялата административна процедура при спазване на принципите на прозрачност и равнопоставеност. Тези принципи именно гарантират, че КРС ще издаде разрешения в обхват 3.6 GHz, способстващи развитието на мрежи от пето поколение в България, в зависимост от желаното техническо позициониране на подалите намерения предприятия. Обратно, от името на Ти Ком, МАК и БАБТО не са налице подадени към този момент намерения или дори намерения под условие различно от предложеното от КРС разпределение на спектъра.</p> <p>По отношение мнението на Ти Ком, МАК и БАБТО за възможността за включване на задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални мрежови оператори (MVNO) Виваком нееднократно е имало възможност да изложи становище. Използваме случая отново да обобщим последното, а именно че към момента не са налични предпоставки за налагане на задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп за MVNO. Посоченият достъп е предмет на свободно търговско договаряне с цел извличане на ползи за договарящите се страни, каквато е и практиката в повечето европейски страни.</p> <p>Както е отбелязва и КРС, на европейско ниво подходът за налагане на задължения за предоставяне на достъп на MVNO е слабо прилаган чрез мерките на регулаторна намеса. ЗЕС регламентира, че евентуалното налагане на такива регулаторни мерки следва да се осъществи законосъобразно само след възникване на необходимост. Последната може да бъде дефинирана след нарочно</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>извършване на пазарен анализ и преценка на конкурентната следа. Споделяме виждането на КРС, че извършения от регулаторния орган анализ на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи през 2022 г. показва, че при предоставянето на мобилни услуги не се наблюдава нарушение на конкуренцията или пазарна деформация, които да изискват регулаторна намеса.</p> <p>Във връзка с всичко изложено считаме, че подробно мотивираната позиция на КРС по становището на Ти Ком, МАК и БАБТО напълно отговаря на дадените от съда указания. В допълнение, регулаторният орган провежда и процедурата по обществено обсъждане по чл. 36 от ЗЕС, което съдебното решение също отбелязва като задължителна административна стъпка за издаване на общ административен акт. С оглед всичко изложено считаме, че КРС правилно, законосъобразно и в кратки срокове е предприела стъпки за изпълнение на посоченото съдебно решение в цялост. На мнение сме, че последното внася необходимата правна сигурност както за ползвателите на спектър в 3.6 GHz, така и за сектора.</p>	
„А1 България“ ЕАД	<p>На интернет страницата на Комисията е публикувано обявление за обществено обсъждане на проект на общ административен акт в изпълнение на Решение № 383/11.04.2022 г. по а.д. № 151/2021 г. по описа на Административен съд София-област.</p> <p>Със своето решение № 2579/13.03.2023 г., Върховният административен съд остави в сила Решение № 383/11.04.2022 г. по а.д. № 151/2021 г. по описа на Административен съд София-област, а преписката е върната на КРС за произнасяне при спазване на указанията</p>	Становището на „А1 България“ ЕАД изцяло подкрепя изложеното от КРС в проекта на решение, поставен на обществено обсъждане, открито с Решение № 101/30.03.2023 г.

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>по тълкуването и прилагането на закона, дадени с решението на АССО.</p> <p>Указанията на съда са КРС:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да проведе процедура по чл. 36 от ЗЕС; и • да се произнесе с мотивирано решение по чл. 90, ал. 4 от ЗЕС, съдържащо произнасяне по всички възражения и предложения направени в хода на обществените консултации, които са свързани с предмета на поставения за обсъждане въпрос, с излагане на конкретни мотиви-фактически и правни основания, мотивирали изводите на комисията. <p>Разгледахме внимателно проектът на решение, публикуван за обществено обсъждане и бихме искали да отбележим, че по наше мнение той напълно отговаря на изискванията на съдебното решение, тъй като изпълнява процедурните изисквания и предлага изискваната задълбоченост на мотивировката. Предложените съображения са детайлни и внасят допълнителна яснота по всички въпроси, поставени в хода на проведената процедура.</p> <p>В допълнение към изложеното от комисията, можем да добавим, че определянето за най-подходящи ленти от по 100 MHz е съобразено в най-голяма степен и с целите, заложи в чл. 54 от Европейския Кодекс за електронни съобщения, а именно, че държавите-членки вземат всички подходящи мерки за „реорганизиране и осигуряване на възможност за използването на достатъчно големи блокове от радиочестотната лента 3.4 —3.8 GHz“. Важно да се спомене, че повечето 5G приложения имат изисквания за значителна скорост на преноса на данни. Поради тази</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>причина, наличната честотна лента в 5G NR ще повлияе на достигната максимална и средна скорост на предаване на данни - колкото е по-широка лентата, толкова по-високи скорости се постигат. Не на последно място по-широката лента в тези обхвати позволява изграждането на мрежата с по-малко на брой базови станции и допринася за по-малко използване на електрическа енергия. По проучване на GSMA "3.5 GHz in the 5G Era" доказано, че разликата в необходимия брой базови станции при използване на ленти от по 100 MHz и 60 MHz е значителна - почти 65% са необходимите повече станции при по-малката лента. Всичко това води да категоричното по-ефективно и ефикасно използване на спектъра при 100 MHz лента, което и основната цел на комисията при провеждане на процедурата по предоставяне на спектъра.</p>	
<p>„Йеттел България“ ЕАД</p>	<p>Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) със свое Решение № 101 от 30.03.2023 г., откри процедура за обществено обсъждане по реда на чл. 36 от Закона за електронните съобщения на проект на общ административен акт в изпълнение на Решение № 383/11.04.2022 г. по ад. № 151/2021 г. по описа на Административен съд София-област.</p> <p>Съдебното решение квалифицира отмененото решение 35 на КРС като общ административен акт в противоречие с трайната практика на съда по този въпрос, според която това решение не подлежи на обжалване и е междинно действие на регулатора. Поради тази причина съдът дава указания на КРС в допълнение на вече извършените от комисията „обществени консултации“, да проведе и</p>	<p>Становището на „Йеттел България“ ЕАД подкрепя изложеното от КРС в проекта на решение, поставен на обществено обсъждане, открито с Решение № 101/30.03.2023 г.</p> <p>По отношение на соченият чл. 301 от АПК, съгласно който когато административният акт бъде отменен, след като е започнало неговото изпълнение, административния орган възстановява нарушеното право в едномесечен срок, а когато това е невъзможно, засегнатото лице има право на обезщетение при условие, че може да докаже претърпени вреди от незаконосъобразното действие на съответния административен орган, КРС счита че към настоящото производство цитираната разпоредба. Решението на КРС за приключване на обществените консултации, открити с Решение № 433/2020 г. е единствено с цел допълнение на</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>„обществено обсъждане“, а също и да мотивира позицията си по-подробно.</p> <p>Решението, което е отменено, предвид новата му квалификацията като общ административен акт е с предварително изпълнение и е изпълнено преди повече от две години. КРС вече е предоставила три разрешения за ползване на спектъра, (едно от които на Йеттел). Това е станало с Решение № 140/8.04.2021 г. и Решения № 171; № 172 и № 173 от 11.05.2021 г. – всяко едно от тях не е обжалвано и е влязло в сила. За да получи своето разрешение Йеттел е платило 4.1 милиона лева за получаването и ползването на спектъра в обхвата 3,6 GHz. Веднага след получаване на разрешението, като добросъвестен инвеститор Йеттел е започнало изграждането на своята 5G мрежа в обхвата 3.6 GHz, в която е вложило (<i>Защитена тайна: .....</i>) лева и ще продължи да инвестира в същата, за да изпълнява по възможно най-добрия начин задълженията си по Разрешението, да пуска на пазара нови, по-добри и по-разнообразни услуги в интерес на потребителите. Предвидените инвестиции в рамките на следващите 5 години са в размер на около (<i>Защитена тайна: .....</i>). На мнение сме, че всяко евентуално засягане на предоставеното ни разрешение за ползване на спектъра в 3600 MHz (което е правно недопустимо), няма как да бъде извършено, без да се рискува не само да загубим тези инвестиции, но и нашите основни цели като мобилен оператор.</p> <p>В резултат на направените инвестиции към 31.12.2022 г. Йеттел вече има около (<i>Защитена тайна: .....</i>)</p>	<p>мотивите съобразно указанията на съда. Поради това няма основание да се твърди наличие на нарушено право на засегнато лице, което не е могло да бъде възстановено. Видно от настоящото решение, КРС е допълнила мотивите на решението във връзка със становището на БАБТО, МАК АД и „Ти.ком“ АД в проведените обществени консултации относно обявено с Решение № 433 от 21.12.2020 г. намерение за ограничаване на броя на разрешенията за ползване на радиочестотен спектъра в обхват 3.6 GHz за наземна мрежа, позволяваща предоставянето на електронни съобщителни услуги с национално покритие. Също така е проведено обществено обсъждане на проект на общ административен акт, с което е дадена възможност на всички заинтересовани лица да изразят становище по проекта. Поради това, КРС счита че няма основания за пренции за обезщетение по чл. 301 АПК, доколкото изобщо е приложим в настоящото административно производство.</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>абоната, които ползват услуги, предоставяни посредством 5G мрежа в обхвата 3.6 GHz.</p> <p>Сходно, вероятно, е положението и при А1 и Виваком, които отдавна са обявили публично, че имат изградени 5G мрежи и абонати, които ги ползват.</p> <p>Според нас обществената консултация, открита с решение 433/ 2020 г. бе проведена напълно законосъобразно. Разбираме, че КРС трябва да изпълни съдебното решение, но категорично не сме съгласни с него и при никакви обстоятелства не можем да приемем, че има каквато и да е била правна възможност да бъдем лишени от нашите честоти, в които сме инвестирали, както описваме. Затова приветстваме подхода на КРС, чрез който отчита указанията на съда и същевременно динамиката на развитие в сектора, подробно изложена в решението на регулатора и излагаме нашите допълнителни аргументи по въпроса.</p> <p>Също така поддържаме КРС в защитата срещу тези съдебни предизвикателства и ще продължим, тъй като това е единственият начин за подкрепа на ползите за потребителите и защита на получените добросъвестно права и направените инвестиции в съответствие с принципа на върховенството на закона.</p> <p>Предмет на отмененото Решение № 35 е обсъждане на разпределението на спектъра в обхвата 3,6 GHz, който вече реално е предоставен и се използва ефективно и ефикасно от трите мобилни оператора и респективно от техните абонати. Съответно към настоящия момент свободен спектър в този обхват няма, а също няма и правна възможност да бъдат отнети издадените вече разрешения,</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>съответно е налице фактическа невъзможност спектърът да бъде разпределен по друг начин. Не на последно място едно таква произнасяне няма да има каквато и да е правна стойност и ефект за обществото и гражданите. Това е така, защото възможният изход от общественото обсъждане може да бъде само един – а именно спектърът да бъде разпределен в три банда от по 100 MHz или повече, защото именно това изисква Регулаторната политика за управление на радиочестотния спектър, обнародвана в ДВ., бр. 27 от 2 април 2019 г., в която изрично се казва, че:</p> <p>„Комисията за регулиране на съобщенията ще продължи дейностите по преразпределение на радиочестотния спектър в лента 3400-3800 MHz за осигуряване на условия за ползване на обхвата за 5G мрежи и за предоставяне на предприятията на непрекъснати ленти с широчина от 100 MHz или по-широки.“</p> <p>Според един от основните принципи на административния процес, този за съразмерност, административните органи упражняват правомощията си по разумен начин, добросъвестно и справедливо и избират тази възможност, която е осъществима най-икономично и е най-благоприятна за държавата и обществото.</p> <p>В допълнение, свидетели сме на необичайно активна и целенасочена медийна кампания, насочена срещу регулатора с цел оказване на медиен натиск в посока налагане на задължения на трите мобилни оператора за предоставяне на виртуален достъп до собствените им мобилни мрежи, изградени през последните повече от 20-30 години. Както ясно проличава в хода на самата кампания, действията по отмяна на Решение 35 са насочени</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>към предоставянето на готово на възможност за достъп на мобилни виртуални мрежови оператори (MVNO) до изградените вече мобилни мрежи на операторите, а не срещу отмяната на разрешенията на операторите.</p> <p>Интерес да получат такъв тип достъп имат само компании, които никога не са инвестирали в развитието на собствени мобилни мрежи и инфраструктура, но същевременно желаят да ползват на готово вече изградените с огромни инвестиции и дългогодишен труд мрежи на съществуващите мобилни оператори. Тези компании ясно показват, че целта им не е да развиват дейност на база конкуренция и преговори за достъп до мобилни мрежи и пазара на мобилни услуги, а за целите си са се насочили към обжалване на два от административните актове, свързани с процедурата по предоставянето на радиочестотния спектър в обхвата 3,6 GHz.</p> <p>Налагането на задължение за предоставяне на достъп на едро е възможно само в обосновани случаи на основание чл. 80а, ал. 1 от ЗЕС, като при налагане на мерки във връзка с предоставянето, изменението или удължаването на срока на индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър КРС взема предвид подхода за пазарен анализ по чл. 154, ал. 3 от ЗЕС. При определяне на необходимите мерки, КРС отчита пазарните условия чрез обективна оценка и прогноза на пазарните условия на конкуренция и на възможните последици от тези мерки за съществуващите и бъдещите инвестиции от участниците на пазара, по-специално по отношение на разгръщането на мрежите (чл. 80а, ал. 2 от ЗЕС).</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>Допълнително, правната рамка не предвижда възможност за налагане на ценови задължения, освен в случаите на извършен пазарен анализ и наличие на предприятие със значително въздействие върху пазара.</p> <p>В своето становище КРС коректно е отчела, въз основа на данните от Годишните доклади на КРС, както и наскоро завършения пети кръг на анализ на пазара на терминиране в индивидуални мобилни мрежи, че на сегмента на предоставяне на мобилни услуги не се наблюдава нарушение на конкуренцията или пазарен провал, който да изисква регулаторна намеса. Пазарът на мобилни услуги за крайни потребители в България се характеризира с висока степен на насищане, със засилване на нивото на конкуренция, намаляване на цените и повишаване на качеството на предоставяните услуги. Тази констатация се подкрепя и от становището на КЗК по проекта на Доклад на КРС за 2021 г., в което регулаторът посочва, че „наличието на промени в пазарните дялове, увеличението на потреблението на мобилни телефонни услуги, съчетано с намаляване на приходите от тези услуги, както и увеличаващият се брой пренесени номера показват, че мобилните оператори са стремят да се конкурират помежду си, като предлагат по-изгодни условия на потребителите“.1 Изводът по отношение на по-изгодните условия за потребителите се потвърждава и от резултатите, представени в изследването “Mobile and Fixed Broadband Prices in Europe 2021”2 на Empirica, изготвяно ежегодно по поръчка на ЕК. В частта с изследване на кошниците, съдържащи определен обем данни и гласови повиквания в мобилни мрежи, България се нарежда в групата на</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>държавите с относително ниски цени. През 2021 г. за шест от общо 11-те кошници, в които са включени оферти на български оператори, цените в България са по-ниски от средноевропейските. В сравнение с предходното изследване, когато страната ни е била класирана в групата на държавите с относително високи цени, се наблюдава напредък в посока намаляване на цените на мобилни услуги³.</p> <p>Сравнението на цените на мобилни услуги в Европа показва също така, че не е налице пряка зависимост между наличието на виртуални оператори и ниската цена. Така например, в Чехия дейност осъществяват 125 независими MVNO⁴, а цените на мобилни услуги (интернет и гласови) за 9 от наблюдаваните 11 кошници (в които са включени оферти на чешки оператори) са сред най-високите в ЕС, а за четири от тях цените са два пъти по-високи от средноевропейските. Подобна е ситуацията и във Франция, където дейност към 30.03.2023 г. осъществяват 28 виртуални оператора⁵ – за по-голяма част от ценовите кошници (7), стойностите надвишават средноевропейските и държавата е категоризирана в групата с относително високи цени.</p> <p>Историческият преглед на развитието на конкуренцията на пазарите на мобилни електронни съобщителни услуги в европейските държави и ролята на MVNO в този процес показват нисък принос на MVNO в постигането на силно конкурентни и характеризиращи се с високо качество услуги в Европа. Типично за тях е навлизането на виртуални оператори в сравнително ранен етап на развитие на пазарите на мобилни услуги, характеризиращи се със</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>сравнително ниско проникване. Предвид това, че услугите, предлагани от виртуалните оператори са ориентирани към определени ниши (напр. клиенти на определена хранителна верига, студенти, чужда диаспора и т.н.) и се предлагат основно предплатени планове, те не успяват да окажат съществено влияние в посока увеличаване на трафика и приходите от предоставяните услуги и не допринасят за разгръщането на инфраструктурата. Делът на MVNO се задържа до 10% от общия брой абонати, като през годините се осъществяват множество придобивания на виртуални оператори от страна на мрежовите.</p> <p>Както КРС посочва в своето становище, в 19 от държавите в Европа, предоставянето на достъп на MVNO не се регулира. В 6 държави в разрешенията за придобиване и ползване на радиочестотен спектър е заложено задължение за предоставяне на достъп за MVNO, като само в две от тях е предвидена ценова регулация:</p> <ul style="list-style-type: none"> - в Чехия, под формата на Price squeeze test за 4G достъп и Retail-minus за 5G достъп (задължението е до 24.02.2026 г.); - в Гърция, под формата на Benchmarking, като цените на едро са формирани на базата на цените за роуминг на едро <p>От представената европейска практика е видно, че изкуственото задържане на MVNO модели (чрез различни форми на налагане на задължение за предоставяне на достъп на едро – при издаване на разрешение за радиочестотен спектър, при оценки на концентрации или производства за установяване на конкурентноправни нарушения или чрез налагане на специфични задължения след пазарен анализ) не променя съществено конкурентната</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>среда на пазара и със сигурност не води до значителни ползи за потребителите в посока по-атрактивни цени, разнообразие на услуги и завишено качество.</p> <p>От друга страна, следва да се има предвид, че и към момента в България достъпът за MVNO е отворен на принципа на търговското договаряне. В близкото минало на българския пазар бяха налице търговски споразумения (News Mobile, Petrol Mobile, Planeta Mobile и др.), които обаче не успяха да постигнат планираните резултати. В допълнение, съществуваха участници на пазара, които, за разлика от MVNO, притежаваха необходимия ограничен ресурс - радиочестотен спектър, както и напълно изградена търговска мрежа на съседни пазари (фиксирани електронни съобщителни услуги), но въпреки това не допринесоха за създаването на алтернативно предлагане на атрактивни и качествени услуги. Отсъствието на мобилни виртуални оператори в България, както и неуспешните модели на съществуващи мобилни мрежови оператори, показва насищане на пазара на мобилни електронно съобщителни услуги в България и липса на необходимост от навлизане на нови участници.</p> <p>Допълнително, в изпълнение на разпоредбата на чл. 80а, ал. 2 от ЗЕС, КРС е анализирала и дали евентуална мярка за предоставяне на едро на достъп до мобилни мрежи ще допринесе за разгръщането на мрежите и постигането на една от основните цели, заложи в Европейския кодекс на електронните съобщения, а именно постигане на повсеместна свързаност. Комисията коректно стига до заключението, че виртуалните оператори не допринасят за свързаността, а осигуряването на достъп от страна на</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>мрежовите оператори ще доведе до необходимостта от резервиране на капацитет за услугите, които ще бъдат предоставяни на клиентите на виртуалните оператори.</p> <p>Въз основа на гореизложеното, подкрепяме становището на КРС, че към настоящия момент не са налице фактически и правни основания, обосноваващи включване на задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални мрежови оператори при недискриминационни цени на едро като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС.</p> <p>Предвид тази обстановка и ясната правна позиция по отношение на невъзможността за отнемане на разрешенията за спектър в 3.6 GHz, молим КРС да се придържа към действащото законодателство. Съгласно чл.301 от АПК, когато административният акт бъде отменен, след като е започнало неговото изпълнение, административния орган възстановява нарушеното право в едномесечен срок. Когато това е невъзможно, засегнатото лице има право на обезщетение при условие, че може да докаже претърпени вреди от незаконосъобразното действие на съответния административен орган.</p> <p>1 Решение № 461 от 09.06.2022 г. на КЗК, стр. 3. 2 Mobile and Fixed Broadband Prices in Europe in 2021 Shaping Europe's digital future (europa.eu), стр. 114 3 Mobile and Fixed Broadband Prices in Europe 2020 Shaping Europe's digital future (europa.eu), стр. 110 4 Съгласно информацията в Решение С(2023) 1884 на ЕК по нотифицирания от чешкия регулатор анализ на пазара на достъп на едро в мобилни мрежи 5 Liste des MVNO Arcep</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>6 Cirsabc (eurora.eu); 2018: Гръцкият регулатор налага максимални цени за национален роуминг на едро на гласови услуги, които не трябва да надвишават определените в Регламент 2017/920 на ЕС за съответната година, минус средно претеглената цена за терминиране в Гърция. Въвежда се и таван за еднократна такса за активиране на MVNO.</p>	
<p>„Мобилни алтернативни комуникации” АД (МАК)</p>	<p>В рамките на процедурата и в срока до 02.05.2023 г. за обществено обсъждане на посочения Проект за общ административен акт, одобрен с Решение № 101/30.03.2023 г. на КРС, БАБТО излага своята позиция както следва: С Проекта КРС цели да коригира нарушения в предходна процедура, завършила с Решение № 35/28.01.2021 г. (понастоящем отменено от 13.03.2023 г. от Върховния административен съд (ВАС)) за приемане на резултатите от обществени консултации, след които през 2021 г. бяха определени условията за разпределяне на 5G честотите. Впоследствие на база тръжна процедура, тези честоти бяха разпределени към трите големи телеком оператора – „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД (сега „Виваком България“ ЕАД), „А1 България“ ЕАД и "Йеттел България" ЕАД. В задължителните указания на ВАС към КРС се сочи, че преписката следва да се върне на КРС на основание чл. 173, ал.2, предл. последно от АПК, след приключилите обществените консултации КРС да проведе процедура по обществено обсъждане, съгласно чл. 36 от ЗЕС и КРС да се произнесе с мотивирано решение по чл.90, ал.4 ЗЕС, съдържащо произнасяне по всички възражения и предложения направени в хода на обществените консултации, които са свързани с предмета на поставения за обсъждане въпрос, с излагане на конкретни мотиви – фактически и правни основания, мотивирали изводите на КРС (по-подробно в Решение №</p>	<p>Предвид на идентичният текст на становищата на МАК и БАБТО, КРС изразява общо становище относимо и към двете становища на заинтересованите страни както следва: В становищата на МАК и БАБТО липсват аргументи в подкрепа на искането им за включване на задължения в разрешенията за ползване на радиочестотен спектър в обхват 3.6 GHz относно предоставяне на достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални оператори (МВО) при недискриминационни цени на едро, като условия по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС. В съответствие с действащата регулаторна рамка, регулаторната интервенция следва да бъде обоснована от идентифициране на конкурентен проблем или пазарен провал и пропорционална, като тежестта на съответните задължения трябва да е съобразена с целения резултат. По отношение на твърденията в становищата на МАК и БАБТО позицията на КРС е както следва: По т. 1 не са предоставени никакви аргументи и доказателства по какъв начин задълженията за достъп на МВО ще допринесат за ефективно ползване на спектъра, насърчаване на конкуренцията и увеличаване в максимална степен ползата за потребителите. По т. 2 КРС поддържа позицията си, представена и в становищата на МАК и БАБТО, че в дългосрочен план максимална полза за потребителите ще възникне от конкуренция на база на разгръщането на отделни мрежи, използващи радиочестотен спектър, а не чрез конкуренция</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>383/11.04.2022 г. по а.д. № 151/2021 г. на АССО и потвърдителното Решение № 2579/13.03.2023 г. по а.д. № 6206/2022 г. на ВАС).</p> <p>С Решение № 101/30.03.2023 г., към което е приложение Проектът, КРС открива процедура по обществено обсъждане на Проект за общ административен акт, в който е изразила мотивите си по направените в хода на обществените консултации през 2021 г. възражения към разпределението на 5G честотите, подадени също и от „Браншовата асоциация на българските телекомуникационни оператори“ (БАБТО), която изразява и защитава интересите на малките и средни предприятия в бранша и техните потребители.</p> <p>Считаме, че в Проекта за общ административен акт основополагащият въпрос, който не е намерил решение трябваше да е, че в случай, че КРС предоставя 3x100 MHz в обхват 3.6 GHz (както е сторено към момента), КРС следваше да включи задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални мрежови оператори при недискриминационни цени на едро, като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС и в изпълнение на правомощията си по чл. 80а от ЗЕС. КРС обаче смята, че предпоставките за регулаторна намеса по чл. 80а от ЗЕС не са налице към настоящия момент, като излага аргументи, които за нас са неприемливи и неоснователни:</p> <p>1. Че не е достатъчно мотивирано включването на задължения за получателите на разрешенията да предлагат</p>	<p>на базата на услугите чрез предоставяне на достъп за виртуални мобилни оператори.</p> <p>По т. 3 както се отбелязва в становищата на МАК и БАБТО, КРС посочва, че според разпоредбите на ЕКЕС⁴ националните регулаторни органи насърчават конкуренцията при предоставяне на електронни съобщителни мрежи и прилежащи съоръжения, включително ефективна конкуренция по отношение на инфраструктурата, предвид факта, че последната е основополагаща за осигуряване на свързаност. При липса на инфраструктура се изключват всички възможности за създаване на условия за конкуренция на база услуги. Твърдението на МАК и БАБТО за липса на услуги за възрастни крайни ползватели и крайни ползватели със специални социални потребности е невярно. Към настоящия всички мобилни мрежови оператори предлагат планове за хора в неравностойно положение. Що се отнася до осигуряването на покритие, КРС посочва, че на практика покритието зависи от мрежовия оператор и наличието на сключени споразумения с всички мрежови оператори не би могло да гарантира покритие на МВО.</p> <p>По т. 4 представената позиция на МАК и БАБТО за разгръщане на допълнителна инфраструктура и осигуряване на капацитет за услугите, които ще бъдат предоставяни на клиентите на МВО не е подкрепена с аргументи и доказателства. Твърдението на МАК и БАБТО, че достъпът за МВО няма да изисква допълнителни инвестиции е невярно, като се отчита че разгръщането и</p>

⁴ Чл. 3, пар. 26 от Директива (ЕС) 2018/1972

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални мрежови оператори при недискриминационни цени на едро като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС и че не било достатъчно мотивирано как това би довело до ефективното използване на спектъра, насърчаване на конкуренцията и увеличаване в максимална степен ползата за потребителите, както и наличния свободен ресурс;</p> <p>2. Че преценката за необходимостта от налагане на задължения за предоставяне на достъп за виртуални мобилни оператори следвало да се прави както въз основа на оценки на конкурентоспособността и техническото и икономическото състояние на пазара, така и в контекста на вида конкуренция, която се насърчава. Според КРС в дългосрочен план максимална полза за потребителите ще възникне от конкуренция на база на разгръщането на отделни мрежи, използващи радиочестотен спектър, а не чрез конкуренция на базата на услугите чрез предоставяне на достъп за виртуални мобилни оператори;</p> <p>3. Че според КРС, въпреки че разгръщането на мрежите е съществена предпоставка за постигане на допълнителната цел на Кодекса (бел. наша: Европейския кодекс за електронни съобщения, приет с ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/1972 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 11 декември 2018 г. за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения) – осигуряване на повсеместна свързаност с широко разпространение и използване на мрежи с много голям капацитет, то виртуалните оператори поначало не допринасяли за повишаване на свързаността, тъй като те използвали вече изградените мрежи и не осигурявали</p>	<p>поддържането на електронни съобщителни мрежи изисква прогнозиране на абонатна маса и очакван трафик. Въз основа на тези данни се планира и проектира мрежа за електронни съобщения, която да осигури необходимия капацитет за предоставяне на съответните услуги с необходимото качество. В тази връзка необосновано е твърдението, че налагане на задължения за достъп на МВО няма да изисква допълнителни инвестиции от страна на мрежовите оператори.</p> <p>По т. 5 коментиранияте от МАК и БАБТО данни в годишните доклади на КРС се отнасят до предоставяне на мобилни услуги. В тази връзка е невярно твърдението, че се разглежда конкуренция само на база мрежи, не и услуги. В раздел „Състояние, развитие и перспективи на пазара на електронни съобщения“ се представя информация за предоставяните услуги и абонати, реализираните от предприятията приходи, тенденциите в сферата на електронните съобщения. В този смисъл от становищата на МАК и БАБТО не става ясно на кое изискване за равностойно третиране не съответства подхода на КРС при анализа на развитието на сектора на електроните съобщения.</p> <p>По отношение на пакетните услуги в цитирания раздел се съдържа анализ на развитието на тези услуги, в т.ч. видове пакети, абонати на различните видове пакети, потребление и тенденции. Направеното от МАК и БАБТО сравнение за предпочитанията на потребителите по отношение на пакетите е некоректно от гледна точка на факта, че потреблението на двоен пакет, който включва мобилен глас и мобилен интернет се обуславя от широкото</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>покрытие с услуги в районите, в които няма изградена инфраструктура, тъй като не разполагат с мрежа. Отново неоснователно се акцентира само на развитие на мрежите, а не на услугите! Отчитането на само една от целите на Кодекса не отговоря на духа на нормативната уредба. Подчертаваме, че сред целите, които Кодекса си поставя, изрично е посочено насърчаването на конкуренцията „и при предоставяне на електронни съобщителни услуги и прилежащи услуги“ (чл.3, параграф 2б от Кодекса1). Допълнително Кодексът изрично подчертава като основна цел защитата на интересите на гражданите на Съюза, особено на крайните ползватели с увреждания, възрастните крайни ползватели и крайни ползвателите със специални социални потребности. Именно в този светлина следва да се разглежда и възможността за навлизане на виртуални мобилни оператори, които биха предоставяли нишови услуги на групи потребители с различни от масовите потребности. Към момента на българския пазар липсват подобни услуги, въпреки твърдяното наличие на достатъчно конкуренция. В допълнение обръщаме внимание, че обективно погледнато, именно виртуалните оператори имат възможност да предоставят покритие, което значително да надхвърля покритието на конкретен мрежови оператор, доколкото биха могли да предоставят възможност за използване на мрежите на повече от един такъв оператор (на база сключени споразумение с повече от един мрежови оператор).</p> <p>4. Според обсъждания Проект на КРС, следвало да се има предвид, че осигуряването на достъп за мобилни виртуални оператори от страна на мобилните мрежови предприятия е</p>	<p>разпространение на смартфоните. Последните изискват достъп до интернет, предвид непрекъснатото обновяване на приложенията в него. В тази връзка могат да се обособят и предпочитанията на крайните ползватели към този тип пакети. Наред с това броят на абонатите на пакети с включен мобилен глас и мобилен интернет е несъпоставим с броя на абонатите на фиксиран глас, достъп до интернет и телевизия, тъй като при последните абонат се явява едно домакинство, което се състои от повече от едно лице.</p> <p>В рамките на пети кръг на анализа на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи КРС е разгледала сегмента на мобилните електронни съобщителни услуги, в т.ч. динамиката пазарните дялове на база абонати и на база приходи, като изрично са включени активни SIM карти с възможност за осъществяване на гласови повиквания към края на съответната година и не са включени картите за пренос на данни, от които не могат да бъдат осъществявани гласови телефонни повиквания (стр. 34 от Приложението към Решение на КРС № 399 от 24.11.2022 г. Това означава, че са обхванати и абонатите на двоен пакет с включен мобилен глас и мобилен интернет. Видно от посочения анализ и динамиката в пазарните дялове, изводите на регулатора, че не се наблюдава нарушение на конкуренцията или пазарен провал са валидни.</p> <p>По т. 6 КРС поддържа становището си, че регулаторната намеса във връзка с налагане на задължения за достъп на МВО не е популярна. Налагането на задължения от секторния регулатор е свързано с установяване на необходимост от интервенция на</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>свързано с разгръщане на допълнителна инфраструктура и резервиране на капацитет за услугите, които ще бъдат предоставяни на клиентите на виртуалните оператори. Позицията на Мобилни Алтернативни Комуникации АД е не само, че осигуряването на достъп няма да натовари мобилните мрежови оператори с допълнителни инвестиции, а в духа на Кодекса (чл. 3, параграф 2г2) ще даде възможност за диверсифициране на инвестиционния риск при гарантиране на запазването на конкуренцията на пазара и зачитане принципите на недискриминация.</p> <p>5. Според КРС от гл.т. на конкуренцията (която отново се разглежда само на база мрежи, не и услуги!) данните от годишните доклади на КРС в последните години, както и тези в анализа на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи през 2022 г., при сегментът - предоставяне на мобилни услуги не се наблюдавало нарушение на конкуренцията или пазарен провал, който да изисква регулаторна намеса. Според КРС тримата участници на пазара имали близки пазарни дялове както на база брой абонати, така и на база приходи, което показвало, че нито един от операторите не разполага с конкурентно предимство пред останалите. Както подчертахме вече, този анализ се прави само на база мрежи, а не и услуги, с което им се дава неоснователен превес, като този подход не съответства на изискването за равностойно третиране, дадено в Европейския кодекс за електронни съобщения. В тази връзка подчертаваме и факта, че не са налични данни за състоянието на конкуренцията при пазара на пакетните услуги, който считаме за релевантен по отношение на виртуалните мобилни оператори. По данни</p>	<p>съответния пазар както с оглед създаване на условия за развитие на конкуренцията, така и с оглед максимална полза за крайните потребители. Възлагането на задължения, целящи развитие на услуги, чийто пазар е достигнал своята зрялост и е налице наситеност на ползвателя, следва да бъде аргументирано от установени конкурентни проблеми и пазарни провали. В противен случай такива задължения не биха довели до желанния ефект. Това се вижда и от развитието на МВО в Португалия, където въпреки наложените през 2020 г. към настоящия момент има един действащ МВО и два бранда, към мрежовите оператори. КРС отбелязва, че липсата на изрична регулаторна намеса не е пречка за развитие на този тип услуги въз основа на свободно търговско договаряне. Това се потвърждава и от данните на TELECOM RESEARCH - нидерландска компания за проучвания, според които е налице предлагане на услуги на крайни потребители от МВО в европейските държави, където предоставянето на достъп на МВО не се регулира.</p> <p>По отношение на бележката на БАБТО за броя на МВО в Румъния по данни на TELECOM RESEARCH там са оперирали 9 МВО, от които 3 са брандове на мрежовите оператори, 1 брандов препродавач и 5 МВО. Две от МВО не са стартирали дейност, едно от МВО е спряло дейността си, както и трите бранда към мрежовите оператори. Към момента на територията на Румъния действат 2 МВО, и един брандов препродавач на мрежов оператор. Видно от изложеното регулаторната намеса на секторния регулатор не е допринесла за развитието на този тип услуги, тъй като следва да се отчетат фактори като степен на развитие на</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>на регулатора³ потреблението на пакетни услуги през последните години значително нараства като за периода 2020-2021 година стойността на показателя „проникване по население“¹², достигайки 102,1%, а най-предпочитаните пакетни услуги са тези, които включват мобилна услуга – 89,9% от общия брой абонати използват пакети с включен мобилен глас, а 84,4% от абонатите ползват пакети с включен мобилен интернет. В този смисъл считаме, че е обособен отделен сегмент на пакетните услуги, който регулаторът следва да разглежда през призмата на конкуренцията на пазара и ползите за крайния потребител.</p> <p>6. В своите мотиви КРС подчертава, че регулаторна намеса от секторния регулатор на електронните съобщения за налагане на задължения за предоставяне на достъп на MVNO не е популярна в европейските държави, като това не е пречка за развитие на този тип услуги въз основа на свободното търговско договаряне. Несъмнено това е така, доколкото във всички европейски държави успешно работят различни бизнес модели на виртуални оператори – КРС изрично коментира факта, че предоставянето на услуги от MVNO е развито основно в Западна Европа, с изключение на Португалия и Люксембург. Българският регулатор сам обръща внимание обаче (базирайки са на и данните на Cullen International SA), че именно в Португалия, където MVNO услугите не са развити, се е наложила регулаторна намеса, като през 2020г. португалският регулатор е предвидил задължения за предоставяне на достъп за MVNO в рамките на търг за предоставяне на спектър за 5G. Считаме, че това е доказателство, че на Европейско ниво регулаторите не</p>	<p>пазара, наситеност на потребителите, икономическо и технологично развитие на пазара.</p> <p>Предвид всичко изложено КРС счита, че на този етап липсват достатъчно аргументи за включване на задължение за предоставяне на достъп на МВО до съществуващите мобилни мрежи в разрешенията.</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>отстъпват от регулаторна намеса там, където е необходима, за да се създадат максимално благоприятна среда за развитие на конкуренцията и реализиране на ползите от това за крайните потребители.</p> <p>Видно е от предложените от КРС мотиви в Проекта за общ административен акт, че правата на крайните потребители, защитата на които се гарантира от достатъчно конкурентната среда, не са разгледани и анализирани в достатъчна степен. Приносът на евентуални мобилни виртуални оператори не е отчетен, като в допълнение считаме, че регулаторът отстъпва от своята основна функция, а именно коригиране на пазарните провали чрез регулаторни политики в полза на обществения интерес.</p> <p>1 Цитат: „чл. 3, пар. 2. В рамките на настоящата директива националните регулаторни органи и другите компетентни органи, както и ОЕРЕС, Комисията и държавите членки преследват всяка от посочените по-долу общи цели, които не са изброени в ред от приоритетна гледна точка:.... 2.б) насърчават конкуренцията при предоставяне на електронни съобщителни мрежи и прилежащи съоръжения, включително ефективна конкуренция по отношение на инфраструктурата, и при предоставяне на електронни съобщителни услуги и прилежащи услуги;“</p> <p>2 Цитат: чл. 3, пар. 2. В рамките на настоящата директива националните регулаторни органи и другите компетентни органи, както и ОЕРЕС, Комисията и държавите членки преследват всяка от посочените по-долу общи цели, които не са изброени в ред от приоритетна гледна точка:.... г) допринасят за защитата на интересите на гражданите на Съюза, като осигуряват свързаност, широка достъпност и използване на мрежи с много голям капацитет, включително фиксирани, мобилни и безжични, и на електронни съобщителни услуги, като генерират максимални ползи по отношение на избора, цената и качеството въз основа на ефективна конкуренция, като поддържат сигурността на</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>мрежите и услугите, като осигуряват високо и общо ниво на защита на крайните ползватели чрез необходимите секторни правила и като вземат предвид нуждите, като например достъпните цени, на конкретни социални групи, по-специално на крайните ползватели с увреждания, възрастните крайни ползватели и крайни ползвателите със специални социални потребности, както и избора и равностойния достъп на крайните ползватели с увреждания.“</p> <p>3 Годишен доклад 2021 на Комисията за регулиране на съобщенията</p>	
<p>Сдружение „Браншова асоциация на българските телекомуникационни оператори“ (БАБТО)</p>	<p>В рамките на процедурата и в срока до 02.05.2023 г. за обществено обсъждане на посочения Проект за общ административен акт, одобрен с Решение № 101/30.03.2023 г. на КРС, БАБТО излага своята позиция както следва:</p> <p>С Проекта КРС цели да коригира нарушения в предходна процедура, завършила с Решение № 35/28.01.2021 г. (понастоящем отменено от 13.03.2023 г. от Върховния административен съд (ВАС)) за приемане на резултатите от обществени консултации, след които през 2021 г. бяха определени условията за разпределяне на 5G честотите. Впоследствие на база тръжна процедура, тези честоти бяха разпределени към трите големи телеком оператора - „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД (сега „Виваком България“ ЕАД), „А1 България“ ЕАД и "Йеттел България" ЕАД. В задължителните указания на ВАС към КРС се сочи, че преписката следва да се върне на КРС на основание чл. 173, ал.2, предл. последно от АПК, след приключилите обществените консултации КРС да проведе процедура по обществено обсъждане, съгласно чл. 36 от ЗЕС и КРС да се произнесе с мотивирано решение по чл.390, ал.4 ЗЕС, съдържащо произнасяне по всички възражения и предложения направени в хода на обществените консултации, които са свързани с предмета на поставения за обсъждане въпрос, с излагане на</p>	<p>Предвид на идентичният текст на становищата на МАК и БАБТО, КРС изразява общо становище относимо и към двете становища на заинтересованите страни както следва:</p> <p>В становищата на МАК и БАБТО липсват аргументи в подкрепа на искането им за включване на задължения в разрешенията за ползване на радиочестотен спектър в обхват 3.6 GHz относно предоставяне на достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални оператори (МВО) при недискриминационни цени на едро, като условия по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС. В съответствие с действащата регулаторна рамка, регулаторната интервенция следва да бъде обоснована от идентифициране на конкурентен проблем или пазарен провал и пропорционална, като тежестта на съответните задължения трябва да е съобразена с целения резултат. По отношение на твърденията в становищата на МАК и БАБТО позицията на КРС е както следва:</p> <p>По т. 1 не са предоставени никакви аргументи и доказателства по какъв начин задълженията за достъп на МВО ще допринесат за ефективно ползване на спектъра, насърчаване на конкуренцията и увеличаване в максимална степен ползата за потребителите.</p> <p>По т. 2 КРС поддържа позицията си, представена и в становищата на МАК и БАБТО, че в дългосрочен план максимална полза за потребителите ще възникне от</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>конкретни мотиви - фактически и правни основания, мотивирали изводите на КРС (по-подробно в Решение № 383/11.04.2022 г. по а.д. № 151/2021 г. на АССО и потвърдителното Решение № 2579/13.03.2023 г. по а.д. № 6206/2022 г. на ВАС).</p> <p>С Решение № 101/30.03.2023 г., към което е приложение Проектът, КРС открива процедура по обществено обсъждане на Проект за общ административен акт, в който е изразила мотивите си по направените в хода на обществените консултации през 2021 г. възражения към разпределението на 5G честотите, подадени също и от „Браншовата асоциация на българските телекомуникационни оператори“ (БАБТО), която изразява и защитава интересите на малките и средни предприятия в бранша и техните потребители.</p> <p>Принципната позиция на БАБТО по Проекта на КРС, предмет на текущото обществено обсъждане е, че КРС не създава необходимата институционална подкрепа за развитието на виртуалните мобилни услуги в полза на малките и средни оператори и техните потребители, въпреки че съгласно чл. 80а от ЗЕС разполага с правомощия в тази област, но е направила преценка, че не са налице предпоставките за такава намеса. Според КРС (позиция, която БАБТО не споделя), гарантирането на конкуренцията в сектора се търси единствено на плоскостта на развитие на мрежите, което изисква значителни инвестиции, непосилни за малките и средни оператори и предполага големите телекоми като единствени играчи в този сектор. По този начин се отхвърля искането на БАБТО, а също и на „Ти.ком“ АД и</p>	<p>конкуренция на база на разгръщането на отделни мрежи, използващи радиочестотен спектър, а не чрез конкуренция на базата на услугите чрез предоставяне на достъп за виртуални мобилни оператори.</p> <p>По т. 3 както се посочва и в становищата на МАК и БАБТО, КРС посочва, че според разпоредбите на ЕКЕС (Чл. 3, пар. 26 от Директива (ЕС) 2018/1972) националните регулаторни органи насърчават конкуренцията при предоставяне на електронни съобщителни мрежи и прилежащи съоръжения, включително ефективна конкуренция по отношение на инфраструктурата, предвид факта, че последната е основополагаща за осигуряване на свързаност. При липса на инфраструктура се изключват всички възможности за създаване на условия за конкуренция на база услуги. Твърдението на МАК и БАБТО за липса на услуги за възрастни крайни ползватели и крайни ползватели със специални социални потребности е невярно. Към настоящия всички мобилни мрежови оператори предлагат планове за хора в неравностойно положение. Що се отнася до осигуряването на покритие, КРС посочва, че на практика покритието зависи от мрежовия оператор и наличието на сключени споразумения с всички мрежови оператори не би могло да гарантира покритие на МВО.</p> <p>По т. 4 представената позиция на МАК и БАБТО за разгръщане на допълнителна инфраструктура и осигуряване на капацитет за услугите, които ще бъдат предоставяни на клиентите на МВО не е подкрепена с аргументи и доказателства. Твърдението на МАК и БАБТО, че достъпът за МВО няма да изисква допълнителни инвестиции е невярно, като се отчита че разгръщането и</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>„Мобилни алтернативни комуникации“ АД, за институционална подкрепа към малките и средни оператори чрез насърчаване на развитието на виртуалните мобилни услуги.</p> <p>Считаме, че в Проекта за общ административен акт основополагащия въпрос, който не е намерил решение трябваше да е, че в случай, че КРС предоставя 3x100 MHz в обхват 3.6 GHz (както е сторено към момента), КРС следваше да включи задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални мрежови оператори при недискриминационни цени на едро, като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС и в изпълнение на правомощията си по чл. 80а от ЗЕС. КРС обаче смята, че предпоставките за регулаторна намеса по чл. 80а от ЗЕС не са налице към настоящия момент, като излага аргументи, които за нас са неприемливи и неоснователни, напр.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Че не е достатъчно мотивирано включването на задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални мрежови оператори при недискриминационни цени на едро като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС и че не било достатъчно мотивирано как това би довело до ефективното използване на спектъра, насърчаване на конкуренцията и увеличаване в максимална степен ползата за потребителите, както и наличния свободен ресурс; 2. Че преценката за необходимостта от налагане на задължения за предоставяне на достъп за виртуални мобилни оператори следвало да се прави както въз основа на оценки на конкурентоспособността и техническото и 	<p>поддържането на електронни съобщителни мрежи изисква прогнозиране на абонатна маса и очакван трафик. Въз основа на тези данни се планира и проектира мрежа за електронни съобщения, която да осигури необходимия капацитет за предоставяне на съответните услуги с необходимото качество. В тази връзка необосновано е твърдението, че налагане на задължения за достъп на МВО няма да изисква допълнителни инвестиции от страна на мрежовите оператори.</p> <p>По т. 5 коментиранията от МАК и БАБТО данни в годишните доклади на КРС се отнасят до предоставяне на мобилни услуги. В тази връзка е невярно твърдението, че се разглежда конкуренция само на база мрежи, не и услуги. В раздел „Състояние, развитие и перспективи на пазара на електронни съобщения“ се представя информация за предоставяните услуги и абонати, реализираните от предприятията приходи, тенденциите в сферата на електронните съобщения. В този смисъл от становищата на МАК и БАБТО не става ясно на кое изискване за равностойно третиране не съответства подхода на КРС при анализа на развитието на сектора на електроните съобщения.</p> <p>По отношение на пакетните услуги в цитирания раздел се съдържа анализ на развитието на тези услуги, в т.ч. видове пакети, абонати на различните видове пакети, потребление и тенденции. Направеното от МАК и БАБТО сравнение за предпочитанията на потребителите по отношение на пакетите е некоректно от гледна точка на факта, че потреблението на двоен пакет, който включва мобилен глас и мобилен интернет се обуславя от широкото</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>икономическото състояние на пазара, така и в контекста на вида конкуренция, която се насърчава. Според КРС в дългосрочен план максимална полза за потребителите ще възникне от конкуренцията на база на разгръщането на отделни мрежи, използващи радиочестотен спектър, а не чрез конкуренцията на базата на услугите чрез предоставяне на достъп за виртуални мобилни оператори;</p> <p>3. Че според КРС, въпреки че разгръщането на мрежите е съществена предпоставка за постигане на допълнителната цел на Кодекса (бел. наша: Европейския кодекс за електронни съобщения, приет с ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/1972 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 11 декември 2018 г. за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения) - осигуряване на повсеместна свързаност с широко разпространение и използване на мрежи с много голям капацитет, то виртуалните оператори поначало не допринасяли за повишаване на свързаността, тъй като те използвали вече изградените мрежи и не осигурявали покритие с услуги в районите, в които няма изградена инфраструктура, тъй като не разполагат с мрежа. Отново неоснователно се акцентира само на развитие на мрежите, а не на услугите! Отчитането на само една от целите на Кодекса не отговоря на духа на нормативната уредба. Подчертаваме, че сред целите, които Кодекса си поставя, изрично е посочено насърчаването на конкуренцията „и при предоставяне на електронни съобщителни услуги и прилежащи услуги“ (чл.3, параграф 26 от Кодекса). Допълнително Кодексът изрично подчертава като основна цел защитата на интересите на гражданите на Съюза,</p>	<p>разпространение на смартфоните. Последните изискват достъп до интернет, предвид непрекъснатото обновяване на приложенията в него. В тази връзка могат да се обособят и предпочитанията на крайните ползватели към този тип пакети. Наред с това броят на абонатите на пакети с включен мобилен глас и мобилен интернет е несъпоставим с броя на абонатите на фиксиран глас, достъп до интернет и телевизия, тъй като при последните абонат се явява едно домакинство, което се състои от повече от едно лице.</p> <p>В рамките на пети кръг на анализа на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи КРС е разгледала сегмента на мобилните електронни съобщителни услуги, в т.ч. динамиката пазарните дялове на база абонати и на база приходи, като изрично са включени активни SIM карти с възможност за осъществяване на гласови повиквания към края на съответната година и не са включени картите за пренос на данни, от които не могат да бъдат осъществявани гласови телефонни повиквания (стр. 34 от Приложението към Решение на КРС № 399 от 24.11.2022 г. Това означава, че са обхванати и абонатите на двоен пакет с включен мобилен глас и мобилен интернет. Видно от посочения анализ и динамиката в пазарните дялове, изводите на регулатора, че не се наблюдава нарушение на конкуренцията или пазарен провал са валидни.</p> <p>КРС поддържа становището си, че регулаторната намеса във връзка с налагане на задължения за достъп на МВО не е популярна. Налагането на задължения от секторния регулатор е свързано с установяване на необходимост от интервенция на съответния пазар както с</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>особено на крайните ползватели с увреждания, възрастните крайни ползватели и крайни ползвателите със специални социални потребности. Именно в този светлина следва да се разглежда и възможността за навлизане на виртуални мобилни оператори, които биха предоставяли нишови услуги на групи потребители с различни от масовите потребности. Към момента на българския пазар липсват подобни услуги, въпреки твърдяното наличие на достатъчно конкуренция.</p> <p>4. Според обсъждания Проект на КРС, следвало да се има предвид, че осигуряването на достъп за мобилни виртуални оператори от страна на мобилните мрежови предприятия е свързано с разгръщане на допълнителна инфраструктура и резервиране на капацитет за услугите, които ще бъдат предоставяни на клиентите на виртуалните оператори. Позицията на БАБТО е не само, че осигуряването на достъп няма да натовари мобилните мрежови оператори с допълнителни инвестиции, а в духа на Кодекса (чл. 3, параграф 2Г) ще даде възможност за диверсифициране на инвестиционния риск при гарантиране на запазването на конкуренцията на пазара и зачитане принципите на недискриминация.</p> <p>5. Според КРС от гл.т. на конкуренцията (която отново се разглежда само на база мрежи, не и услуги!) данните от годишните доклади на КРС в последните години, както и тези в анализа на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи през 2022 г., при сегментът - предоставяне на мобилни услуги не се наблюдавало нарушение на конкуренцията или пазарен провал, който да изисква регулаторна намеса. Според КРС</p>	<p>оглед създаване на условия за развитие на конкуренцията, така и с оглед максимална полза за крайните потребители. Възлагането на задължения, целящи развитие на услуги, чийто пазар е достигнал своята зрялост и е налице наситеност на ползвателя, следва да бъде аргументирано от установени конкурентни проблеми и пазарни провали. В противен случай такива задължения не биха довели до желанния ефект. Това се вижда и от развитието на МВО в Португалия, където въпреки наложените през 2020 г. към настоящия момент има един действащ МВО и два бранда, към мрежовите оператори. КРС отбелязва, че липсата на изрична регулаторна намеса не е пречка за развитие на този тип услуги въз основа на свободно търговско договаряне. Това се потвърждава и от данните на TELECOM RESEARCH - нидерландска компания за проучвания, според които е налице предлагане на услуги на крайни потребители от МВО в европейските държави, където предоставянето на достъп на МВО не се регулира.</p> <p>Посочената в становището на БАБТО сделка за продажба на радиотранслационни кули между Виваком и саудитската компания Tawal се отнася до пасивна инфраструктура. За целите на предоставянето на мобилни електронни съобщителни услуги се изгражда мрежа с активно оборудване, която е различна от пасивната инфраструктура. В тази връзка мрежовият мобилен оператор не става виртуален когато отделя и в случая продава пасивната си инфраструктура. На практика пасивната инфраструктура се ползва за достъп с оглед инсталиране на активно оборудване, като този достъп се гарантира от ЗЕСМФИ.</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>тримата участници на пазара имали близки пазарни дялове както на база брой абонати, така и на база приходи, което показвало, че нито един от операторите не разполага с конкурентно предимство пред останалите. Както подчертахме вече, този анализ се прави само на база мрежи, а не и услуги, с което им се дава неоснователен превес, като този подход не съответства на изискването за равностойно третиране, дадено в Европейския кодекс за електронни съобщения.</p> <p>В защита на подробно описаните по-горе мотиви, моля членовете на Комисията за регулиране на съобщенията в Република България да се запознаят с наскоро обявената в медиите сделка за продажбата от “Виваком” на всички свои общо 4800 радиотранслационни кули на саудитската компания Tawal, от които 3200 намиращи се в България, което действие само по себе си потвърждава становището на БАБТО, че конкуренцията в мобилните мрежи и въобще в телекомуникациите най-силно се насърчава, когато се инвестира в самите услуги и технологии, а не толкова чрез дублиране на инфраструктура.</p> <p>https://www.dnevnik.bg/biznes/2023/04/21/4474640Junaited_gurjprodavajnobilnite_kul_i_na_vivakom_na/</p> <p>Също така, още веднъж призоваваме КРС да обърне внимание на факта, че Република България е единствената държава в Европейския съюз и една от малкото в света, в която няма MVNO. Закономерност в пазарния анализ е обратнопропорционалната зависимост между броя на конкуриращите се фирми в даден сектор и средната цена на изделията или услугата в него. Тази зависимост ясно може да се види в приложения анализ изготвен за нуждите на</p>	<p>По отношение на бележката на БАБТО за броя на МВО в Румъния по данни на TELECOM RESEARCH там са оперирали 9 МВО, от които 3 са брандове на мрежовите оператори, 1 брандов препродавач и 5 МВО. Две от МВО не са стартирали дейност, едно от МВО е спряло дейността си, както и трите бранда към мрежовите оператори. Към момента на територията на Румъния действат 2 МВО, и един брандов препродавач на мрежов оператор. Видно от изложеното регулаторната намеса на секторния регулатор не е допринесла за развитието на този тип услуги, тъй като следва да се отчетат фактори като степен на развитие на пазара, наситеност на потребителите, икономическо и технологично развитие на пазара.</p> <p>Предвид всичко изложено КРС счита, че на този етап липсват достатъчно аргументи за включване на задължение за предоставяне на достъп на МВО до съществуващите мобилни мрежи в разрешенията.</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>Европейската комисия, според който мобилните услуги в съседна Румъния са със значително по-ниска цена във всички сегменти, като към края на 2021г. там действат 17 Виртуални мобилни оператора.</p> <p>https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/mobile-and-fixed-broadband-prices-europe-2021</p> <p>Видно е от предложените от КРС мотиви в Проекта за общ административен акт, че малките и средни оператори, техните интереси към виртуалния мобилен оператор и предоставянето на мобилни услуги, както и интересите на всички потребители, ползващи мобилни услуги, не са разгледани и анализирани и съответно не са отчетени в подложения на обществено обсъждане Проект.</p>	

Приложение № 2 към Решение № 163/01.06.2023 г. на КРС

Резултати от проведените обществени консултации относно обявено с Решение № 433 от 21.12.2020 г. намерение за ограничаване на броя на разрешенията за ползване на радиочестотен спектър в обхват 3.6 GHz за наземна мрежа, позволяваща предоставянето на електронни съобщителни услуги с национално покритие

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
<p>„А1 България“ ЕАД</p>	<p>Намерението на „А1 България“ ЕАД е да придобие 100 MHz при режим TDD (Time Division Duplex - разделяне на дуплексните канали по време) в обхват 3,6 GHz с национален обхват в лента 3600- 3700 MHz.</p> <p>В допълнение дружеството отбелязва, че възнамерява да придобие при режим TDD в обхват 3,6 GHz с национален обхват и ресурсът - ленти 3500-3600 MHz и 3700-3800 MHz.</p> <p>Дружеството има намерение да изгради пълноценна 5G мрежа с този ресурс, като отбелязва, че вече е тествало закупените съоръжения в тази честотна лента. Посочената честотна лента е изключително важна, защото цялата мрежа е настроена и оптимизирана в тази честотна лента, така че да осигурят качествени услуги за крайните потребители за бъдещ период.</p>	<p>Поддържаеме позицията на КРС относно броя на издаваните разрешения с предоставяне на честотен ресурс 100 MHz в обхват 3,6 GHz. Предложението на КРС цели да се създадат конкурентни условия за използване на спектъра в този обхват.</p> <p>Видно от писмата конкретните намерения за придобиване на радиочестотен спектър на предприятията са следните:</p> <ul style="list-style-type: none"> - А1 - едно разрешение с предоставяне на лента 3600-3700 MHz (100 MHz) като е заявено намерение за придобиване и на ленти 3500-3600 MHz и 3700-3800 MHz; - БТК ЕАД - едно разрешение с предоставяне на лента 3600-3700 MHz (100 MHz) като е заявено намерение за придобиване и на ленти 3500-3600 MHz и 3700-3800 MHz; - Теленор - едно разрешение с предоставяне на лента 3700-3800 MHz (100 MHz). <p>Броят на подадените по чл. 90, ал. 3, т. 1 намерения е по-голям от броя на разрешенията, които могат да бъдат издадени от комисията. Съгласно чл. 93, ал. 1 от ЗЕС в случай че наличният спектър не е достатъчен за ползване от всички лица подали намерение комисията уведомява всички заявители за постъпилите намерения и обявява конкурс или търг. Предвид това, на основание на чл. чл. 93 от ЗЕС, КРС ще обяви търг за издаване на разрешения с предоставяне на честотен ресурс 100 MHz в обхват 3,6 GHz.</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
<p>БТК ЕАД (“Виваком България“ ЕАД , считано от 05.10.2022 г.)</p>	<p>Конкретното желание на БТК ЕАД е за придобиване на честотната лента от 100 MHz (3600-3700 MHz).</p> <p>В случай на изявено намерение за придобиване на честотна лента 3600-3700 MHz от повече от един оператор и след проведена състезателна процедура не се удовлетвори първото посочено желание, заявява готовност да участва в състезателни процедури и в останалите две ленти от 100 MHz, съответно 3700-3800 MHz и 3500-3600 MHz.</p> <p>В допълнение, в случай че в рамките на текущата процедура не бъде проявен интерес към възможността за придобиване на спектър от 70 MHz (3430-3500 MHz) с едно разрешение и/или КРС е склонна да сегментира така определения блок от 70 MHz на три блока от 20 MHz и един от 10 MHz, БТК ЕАД изразява принципната си готовност за придобиване допълнително на един блок от 20 MHz.</p> <p>Счита за резонно в рамките на предстоящата процедура по предоставяне на спектър в 3.6 GHz на заявите интерес предприятия и при отчитане на принципите на равнопоставеност, консултативност и предвидимост да бъдат въведени следните условия:</p> <p>1. Ако обществените консултации покажат, че броят на предприятията, заявили намерения е по-малък или равен на предвидените за издаване разрешения, но има конкуриращи се интереси за една или повече конкретни честотни ленти, да бъде създадена възможност заявите намерения, в консултационен процес с Комисията, да обсъдят конкретното разпределение на разрешенията и в</p>	<p>Поддържа позицията на КРС относно броя на издаваните разрешения с предоставяне на честотен ресурс 100 MHz в обхват 3,6 GHz. Предложението на КРС цели да се създадат конкурентни условия за използване на спектъра в този обхват.</p> <p>Видно от писмата конкретните намерения за придобиване на радиочестотен спектър на предприятията са следните:</p> <ul style="list-style-type: none"> - А1 - едно разрешение с предоставяне на лента 3600-3700 MHz (100 MHz) като е заявено намерение за придобиване и на ленти 3500-3600 MHz и 3700-3800 MHz; - БТК ЕАД - едно разрешение с предоставяне на лента 3600-3700 MHz (100 MHz) като е заявено намерение за придобиване и на ленти 3500-3600 MHz и 3700-3800 MHz; - Теленор - едно разрешение с предоставяне на лента 3700-3800 MHz (100 MHz). <p>Броят на подадените по чл. 90, ал. 3, т. 1 намерения е по-голям от броя на разрешенията, които могат да бъдат издадени от комисията. Съгласно чл. 93, ал. 1 от ЗЕС в случай че наличният спектър не е достатъчен за ползване от всички лица подали намерение комисията уведомява всички заявители за постъпилите намерения и обявява конкурс или търг. Предвид това, на основание на чл. чл. 93 от ЗЕС, КРС ще обяви търг за издаване на разрешения с предоставяне на честотен ресурс 100 MHz в обхват 3,6 GHz.</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<p>случай че не бъде постигнато съгласие, да се пристъпи към тръжни процедури. Такъв подход по целесъобразност напълно би кореспондирал с необходимостта от бързо разгръщане на 5G-мрежи в помощ на възстановяването и цифровизацията на българската икономика и социален живот, както и с принципите на предложения от ЕК механизъм за възстановяване и устойчивост, доколкото има пряко отношение към размера на инвестициите и бързината на изграждане на мрежите от ново поколение. Счита, че предоставяне на възможност на предприятията, заявили спектър в рамките на настоящата процедура, да участват в конкретно разпределяне на честотни ленти ще бъде израз на принципа на консултативност и ще даде възможност за своевременно разпределяне на ресурса в интерес на развитието на сектора и неговите потребители.</p> <p>2. Независимо дали разрешенията ще бъдат разпределени с или без провеждане на тръжни процедури и независимо за колко разрешения кандидатства едно предприятие или свързани с него лица, като финален резултат едно предприятие следва да получи само едно разрешение за съответен обхват или категория разрешения. Тези ограничения следва да са приложими и по отношение на свързаните лица на предприятия с интерес от придобиване на спектър в този обхват. Ограничението за получаване на само на едно от предвидените за издаване разрешения ще гарантира равнопоставеното начало при разпределение на спектъра в този нов обхват, като още на този етап се избегне потенциалната възможност за</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<p>предварително резервиране на ресурс в противоречие с изискванията за ефективно и ефикасно ползване на спектъра и ще се гарантира равнопоставеността на всички потребители за достъп до нови мрежи и услуги.</p> <p>3. Усвояването на обхват 3.6 GHz за разгръщане на 5G мрежи е обвързано със съществени по своя размер инвестиции, а изпълнението на целите на ЕК за максимално бързо въвеждане на 5G на единния европейски пазар изискват ускоряване на инвестиционните програми и реализацията им в по-кратки срокове. Тези обстоятелства следва да бъдат съобразени в хода на процедурата по предоставяне на спектъра с цел осигуряване на ефективно му и ефикасно ползване.</p> <p>Чрез въвеждането на описаните мерки по т. 1-3 КРС ще гарантира изпълнението на целите по чл. 4 от Закона за електронните съобщения за създаване на необходимите условия за развитие на конкуренцията и равнопоставено третиране на предприятията. Възприемането им още на този етап от процедурата по предоставяне на спектър е в интерес на потребителите, насърчаването на инвестициите в инфраструктура и иновации, както и развитието на лоялната конкуренция.</p>	
<p>„Теленор България“ ЕАД („Йетгел България“ ЕАД, считано от 28.02.2022 г.)</p>	<p>„Теленор България“ ЕАД напълно споделя виждането на КРС, изразено в Приложението Към решението, че с оглед оптималното ползване на радиочестотния спектър за задоволяване на повишените потребности от високи скорости и добро качество за бизнеса и за потребителите, КРС е предвидила да се ограничи броя на разрешения за</p>	<p>Поддържаме позицията на КРС относно броя на издаваните разрешения с предоставяне на честотен ресурс 100 MHz в обхват 3,6 GHz. Предложението на КРС цели да се създадат конкурентни условия за използване на спектъра в този обхват.</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<p>ползване на радиочестотен спектър в обхват 3.6 GHz за наземна мрежа, които комисията има намерение да издаде.</p> <p>При ограничаване на броя на разрешенията КРС е отчела необходимостта от създаване на предпоставки за равнопоставено и пропорционално разпределение на ресурса в този обхват и избягване на концентрацията на спектър в едно или две предприятия.</p> <p>В същото време КРС е оценила, че предприятията следва да ползват много повече честотен ресурс в сравнение с ниските обхвати, за да имат достатъчно капацитет, чрез който да обслужват нарастващите потребности от гигабитови скорости и да постигат добро качество на услугите си.</p> <p>КРС е приела, че за целите на оптималното ползване на радиочестотния спектър за задоволяване на нарастващите потребности от високи скорости и добро качество на бизнеса и на потребителите, КРС следва да издаде четири разрешения, с които да предостави съответно 3 честотни блока от по 100 MHz и един блок от 70 MHz.</p> <p>Напълно подкрепя изразеното разбирането за ограничаване възможността на което и да е предприятие да концентрира спектър в посочения обхват, като не е предвидена възможност на едно предприятие да бъде издадено повече от едно разрешение, като по този начин ще се създадат необходимите условия за развитие на конкуренцията като се насърчава ефикасното ползване и се гарантира ефективното управление на радиочестотния спектър без да се създават конкуренти предимства за някое мобилни широколентови услуги на крайните</p>	<p>Видно от писмата конкретните намерения за придобиване на радиочестотен спектър на предприятията са следните:</p> <ul style="list-style-type: none"> - А1 - едно разрешение с предоставяне на лента 36003700 MHz (100 MHz) като е заявено намерение за придобиване и на ленти 3500-3600 MHz и 3700-3800 MHz; - БТК ЕАД - едно разрешение с предоставяне на лента 3600-3700 MHz (100 MHz) като е заявено намерение за придобиване и на ленти 3500-3600 MHz и 3700-3800 MHz; - Теленор - едно разрешение с предоставяне на лента 3700-3800 MHz (100 MHz). <p>Броят на подадените по чл. 90, ал. 3, т. 1 намерения е по-голям от броя на разрешенията, които могат да бъдат издадени от комисията. Съгласно чл. 93, ал. 1 от ЗЕС в случай че наличният спектър не е достатъчен за ползване от всички лица подали намерение комисията уведомява всички заявители за постъпилите намерения и обявява конкурс или търг. Предвид това, на основание на чл. чл. 93 от ЗЕС, КРС ще обяви търг за издаване на разрешения с предоставяне на честотен ресурс 100 MHz в обхват 3,6 GHz.</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<p>потребители, би било по-целесъобразно КРС да предостави 120 MHz на всяко от съществуващите предприятия, които са в състояние максимално бързо да предоставят услуги на обществото. По-малко от посочения честотен ресурс би бил недостатъчен за предоставяне качествени услуги на потребителите, тъй като ограничава разполагаемия капацитет на предприятията, който е от особено значение за преноса на големи обеми данни.</p> <p>В допълнение, основен компонент в еволюцията на мобилните технологии и развитието на 5G мрежи е използването на голямо количество спектър, респективно по-широки честотни ленти за поддържане на по-високи скорости, по-големи количества трафик и предоставяне на по-качествени услуги.</p> <p>Поради това счита, че предоставяне на три разрешения за по 120 MHz ще доведе до много по-ефективно използване на ограничени ресурс в полза на потребителите и икономиката като цяло и диверсификация на спектъра.</p> <p>Предложението на предприятието е спектъра да бъде разпределен по следния начин:</p> <ul style="list-style-type: none"> Теленор: 1 x 100 MHz: 3700-3800 MHz Оператор А: 1 x 100 MHz: 3600-3700 MHz Оператор Б: 1 x 100 MHz: 3500-3600 MHz Теленор: 1 x 20 MHz: 3480-3500 MHz Оператор А : 1 x 20 MHz: 3460-3480 MHz Оператор Б: 1 x 20 MHz: 3440-3460 MHz 	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<p>Предложеното за разпределение по оператори е условно, в случай че съответното предприятие желае да го придобие и е продиктувано от разбирането на Теленор, че при ограничаване на броя на разрешенията КРС отчитанеобходимостта от създаване на предпоставки за равнопоставено и пропорционално разпределение на ресурса в този обхват.</p> <p>С цел действително осигуряване на ефективно ползване на радиочестотния спектър, създаване на условия за развитие на конкурентен съобщителен сектор, увеличаване на социалните и икономическите ползи, произтичащи от ползването на честотния ресурс, спазване на принципа на равнопоставеност и избягване на възможност за презапасяване със спектър, Теленор изразява намерението си да придобие ограничен ресурс - радиочестотен спектър 120 MHz в обхват 3600 MHz, както следва:</p> <p>100 MHz – 3700-3800 MHz и 20 MHz - 3480-3500 MHz.</p> <p>Предоставеният на Теленор за временно ползване спектър беше необходим за целите на тестване на технически съоръжения и мрежи от пето поколение за осъществяване на електронни съобщения, в съответствие със най-новите стандарти т.нар. 5G NSA, както и взаимодействието им с услугите от четвърто поколение (4G), които Теленор предоставя на клиентите във високите ленти 1800 MHz и 2100 MHz, както и за комбиниране със същите в режим на Carrier aggregation.</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<p>Тъй като вълните с честота 3700 - 3800 MHz се разсейват по-бързо от тези на 1800 MHz и 2100MHz, ефективността на тези методи следваше да бъде тествана и установена. Тестовите недвусмислено доказаха потенциала на посочения спектър.</p> <p>С оглед растящото потребление и търсене на висококачествени мобилни услуги Теленор се нуждае от постоянно ползване на индивидуално определен ограничен ресурс - радиочестотен спектър 120 MHz в обхват 3600 MHz, както следва: 100 MHz – 3700-3800 MHz и 20 MHz - 3480-3500 MHz.</p> <p>Алтернативно, независимо от изразеното предпочитание за количество на честотен спектър посочено по-горе, по описаните причини, Дружеството изразява своето недвусмислено намерение за придобиване на 100 MHz, в обхват 3700-3800 MHz, в случай че Комисията не приеме като целесъобразно предложението на дружеството за разделяне на спектъра, определен от комисията за предоставяне на едно разрешение от 70 MHz на по-малки блокове от по 20 MHz.</p> <p>По този начин ще се осигури възможност за ефективно използване на новия честотен ресурс - радиочестотен спектър за удовлетворяване на растящите потребности на потребителите от висококачествени и конкурентни услуги на най-високо съвременно технологично равнище, като се вложат инвестиции в изграждане на мрежова инфраструктура по рационален начин. Същевременно ще се запази конкурентоспособното на пазара на мобилни услуги в страната без негативни последици за самата</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
<p>„Ти Ком“ АД, Мобилни алтернативни комуникации и Сдружение „Браншова асоциация на българските телекомуникационни оператори“</p>	<p>компания и ограничения относно възможностите за модернизиране, развитие и разширяване.</p> <p>Намира позицията на КРС за неприемлива поради следните причини:</p> <ul style="list-style-type: none"> - отчита само и единствено интересите на трите големи инфраструктурни телекома, без да са взети предвид интересите на по-малките оператори – предлага се издаване на три разрешения от по 100 MHz при необходимост от 80 MHz на разрешение и при наличие на повече от три лицензирани телекомуникационни предприятия; - не способства развитието на конкуренцията и утвърждава статуквото – предвижда издаване на неравностойни разрешения – три по 100 MHz (повече от необходимия ресурс от 80 MHz) и едно от 70 MHz, като по този начин облагодетелства бъдещите притежатели на разрешенията от по 100 MHz, за сметка на всички останали; - не отразява напълно препоръките на доклад 287 на ЕСС, според който непрекъснатите честотни блокове от най-малко 80 MHz в обхват 3.6 GHz са от съществено значение за успешното развитие на 5G мрежи с висока пропускателна способност – предлага се едно от разрешенията да бъде от 70 MHz. <p>Вземайки в предвид така изложените аргументи, счита за по-правилно и законосъобразно КРС да издаде 4 разрешения от по 90 MHz както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> - едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3440-3530 MHz (90 MHz), като ако по правни причини се 	<p>КРС поддържа позицията си относно броя на издаваните разрешения с предоставяне на честотен ресурс 100 MHz в обхват 3,6 GHz. Предложението на КРС цели да се създадат конкурентни условия за използване на спектъра в този обхват.</p> <p>Определянето на посочения брой разрешения не е в интерес на трите големи телекоми, тъй като е дадена възможност на всяко предприятие да подаде намерение за ползване на ресурса. КРС не е поставяла ограничения. Разпределението на ресурса е съобразено с проведените през последните години обществени консултации. Изразеното в писмото на предприятието не е намерение за придобиване на спектър, а предложение за преразглеждане на броя на разрешенията.</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<p>налага на първия заявител да бъдат предоставени 100 MHz, за това също има достатъчен ресурс;</p> <ul style="list-style-type: none"> - едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3530-3620 MHz (90 MHz); - едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3620-3710 MHz (90 MHz); - едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3710-3800 MHz (90 MHz). <p>В случай че КРС все пак реши да предостави 3x100 MHz в обхват 3.6 GHz, Ти.ком възнамерява да се оттегли от процедурата в полза на големите оператори, ако КРС включи задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални мрежови оператори при недискриминационни цени на едро като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС.</p>	
Условия за ползване на спектър в обхват 3.6 GHz		
<p>„А1 България“ ЕАД</p>	<p>От съществено значение да бъдат посочени прозрачни и конкретни условия за участие в процедурата и условия за изграждане на бъдещите мрежи.</p> <p>В публикуваната информация на страницата на КРС са предвидени критерии, които да бъдат заложили в потенциалните разрешения относими към покритие, максимално двупосочно времезакъснение и минимални скорости за крайните потребители на мобилни услуги. Много е важно да се отбележи, че мобилната мрежа не може да гарантира тези параметри и по-конкретно минимална скорост, валидна за цялата мрежа и за всички абонати. Минималните скорости не са гарантирани и зависят от натовареността, капацитета, покритието на</p>	<p>След извършен анализ КРС счита, че условията за ползване на спектъра следва да се запазят като се направи само една редакционна промяна с цел прецизиране на текста:</p> <ul style="list-style-type: none"> - до 2 години от датата на влизане в сила на разрешението - осигуряване на покритие по население не по-малко от 95 % на градовете София, Пловдив, Варна, Бургас, Русе и Стара Загора със средна скорост на сваляне на данни не по-малко от 100 Mbps и максимално средно двупосочно времезакъснение до 20 ms. - до 5 години от датата на влизане в сила на разрешението - осигуряване на покритие по население не по-малко от:

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<p>мрежата и от броя на едновременните потребители, обслужвани от една и съща базова станция. Моделът и техническото състояние на използваното крайно устройство (телефон, таблет или друго) също могат да окажат сериозно влияние върху достижимата максимална скорост.</p> <p>В потвърждение на това е и европейската практика, като по данни от Cullen International S.A. показателя скорост е предвиден в 3 (три) от общо 17 държави-членки, а именно Германия, Франция и Гърция. Никъде в европейката практика по отношение ресурса в 3.6 GHz не са залагани показатели за минимална скорост за абонат. В тази връзка съществува опасност да бъде създаден прецедент по отношения на предоставяните разрешения, който ще зададе най-строгите изисквания в ЕС и ще направи нерентабилна инвестицията на предприятията в този честотен ресурс.</p> <p>Смята, че изискванията за максимално времезакъснение трябва да отпаднат. Това е параметър, за който не се прави оразмеряване и той има по-скоро спомагателна функция при анализ на проблеми в мрежата. Той зависи както от капацитета и архитектурата на мобилната мрежа, така и от сървъра който отговаря на заявките, от местонахождението му и от свързаността му към интернет.</p> <p>Предлага следната алтернатива: Средно времезакъснение от 30 ms, изключващо стойностите над 90% (percentile) и под 10% (percentile), измерено до сървър в мрежата на съответния оператор, което да се</p>	<p>– 90 % в населените места с бр. жители по-голям от 30 000 (и по-малък от 100 000 жители) със средна скорост на сваляне на данни не по-малко от 50 Mbps и максимално средно двупосочно времезакъснение до 30 ms;</p> <p>– 70 % от населението на страната със средна скорост на сваляне на данни не по-малко от 30 Mbps и максимално средно двупосочно времезакъснение до 30 ms.</p> <p>Изпълнението на тези условия ще бъде верифицирано по следния начин:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предприятията предоставят на КРС два пъти годишно (съответно към 30 май и 30 ноември на текущата година) списък с местонахождението и параметрите на всяка от въведените в мрежата базови станции с усвоения индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър и вида на използваната технология. 2. КРС анализира информацията за базовите станции и извършва теоретично изчисление на покритието чрез ползване на специализиран софтуер. 3. КРС извършва контролни измервания в населени места и зони с осигурено от предприятията покритие съгласно направеното теоретично изчисление. <p>Измерванията по отношение на средна скорост и времезакъснение ще следват методология, осигуряваща тяхната обективност и която ще бъде съгласувана с операторите и ще включва следните основните допускания:</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<p>измерва и контролира според методология, която да бъде съгласувана между операторите и КРС, преди започването на контролните измервания.</p> <p>Обръща внимание и на факта, че масовите практики в другите държави от ЕС са за поемането на ангажимент за изграждане на определен брой базови станции. Това е рационален подход и е нещо, което е във възможностите на всеки оператор и не е обусловено от други зависимости.</p> <p>Конкретните предложени за критерии, на дружеството са както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • до 2 години от датата на влизане в сила на разрешението - осигуряване на покритие по население не по-малко от 95 % на градовете София, Пловдив, Варна, Бургас, Русе и Стара Загора с минимално инсталиран капацитет на клетка предоставящ теоретична скорост на сваляне на данни не по-малко от 100 Mbps. • до 5 години от датата на влизане в сила на разрешението осигуряване на покритие по население не помалко от: <ul style="list-style-type: none"> - 90 % в населените места с бр. жители по-голям от 10 000 с минимално инсталиран капацитет на клетка предоставящ теоретична скорост на сваляне на данни не помалко от 50 Mbps; - 70 % от населените места на територията на цялата страна с минимално инсталиран капацитет на клетка предоставящ теоретична скорост на сваляне на данни не помалко от 30 Mbps. • Изграждане и интеграция на базови станции: 	<ul style="list-style-type: none"> - измерването за средно времезакъснение и средната скорост да е базирано на статистически представителна извадка на база 90 персентила; - измерването да се извършва само в рамките на мрежата на съответното предприятие, до посочен от него сървър, при условия свеждащи до минимум преминаването от клетка в клетка и при нива на сигнала над -105 dBm; - измерването да се извършва на открито (без подземни помещения, хангари с метални конструкции, помещения без прозорци и други подобни) с достатъчна продължителност и в часове с различна натовареност (не само в най-натоварените), като се избягват форсмажорни ситуации и локални събирания; - измерването да се извършва с устройство поддържащо технологиите и честотите на проверяваното предприятие.

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<ul style="list-style-type: none"> - Изграждане и интеграция на минимум 400 5G NR TDD базови станции в 3,6GHz към 30.06.2021 г. - Изграждане и интеграция на минимум 800 5G NR TDD базови станции в 3,6GHz към 30.06.2022 г. Изграждане и интеграция на минимум 1200 5G NR TDD базови станции в 3,6GHz към 30.06.2023 г. 	
БТК ЕАД (“Виваком България“ ЕАД , считано от 05.10.2022 г.)	<p>Видно от европейската практика, придобиването на спектър в обхват 3.6 GHz по изключение е обвързано с ангажимент за изпълнение на определени технически изисквания (постигнато покритие и скорости). Там където се налагат такива условия, обикновено се касае да процедура, в рамките на която се очаква да бъде разпределен честотен спектър от различни обхвати², вкл. критичните от гледна точка за развитието на 5G.</p> <p>Към момента България отчита съществено забавяне в използването на спектър от няколко обхвата – 700 MHz, 800 MHz, 2.6 GHz и 3.6 GHz. Всичко това дава своето отражение при проектирането на мрежите и обяснява наличието на определен дефицит, свързан с начина по който са дефинирани техническите изисквания във връзка с придобиването на спектър в 3.6 GHz.</p> <p>В случай че КРС поддържа предложението си да има такива, то те следва да бъдат прецизирани и редуцирани значително по следните аргументи:</p> <p>а. Счита за резонно в разрешенията на предприятията да бъдат заложили изисквания, свързани с проследяване на параметри на мрежата, които са изцяло под контрола на предприятията, адресати на тези разрешения. Спецификите на мобилните мрежи няма как да определят</p>	<p>След извършен анализ КРС счита, че условията за ползване на спектъра следва да се запазят като се направи само една редакционна промяна с цел прецизиране на текста:</p> <ul style="list-style-type: none"> - до 2 години от датата на влизане в сила на разрешението - осигуряване на покритие по население не по-малко от 95 % на градовете София, Пловдив, Варна, Бургас, Русе и Стара Загора със средна скорост на сваляне на данни не по-малко от 100 Mbps и максимално средно двупосочно времезакъснение до 20 ms. - до 5 години от датата на влизане в сила на разрешението - осигуряване на покритие по население не по-малко от: <ul style="list-style-type: none"> – 90 % в населените места с бр. жители по-голям от 30 000 (и по-малък от 100 000 жители) със средна скорост на сваляне на данни не по-малко от 50 Mbps и максимално средно двупосочно времезакъснение до 30 ms; – 70 % от населението на страната със средна скорост на сваляне на данни не по-малко от 30 Mbps и максимално средно двупосочно времезакъснение до 30 ms. <p>Изпълнението на тези условия ще бъде верифицирано по следния начин:</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<p>измерванията на ниво краен потребител като обективен критерий за състоянието на мрежата. Това е така, тъй като при равни други условия измерванията за мрежа с определени технически характеристики, която в даден момент обслужва конкретни потребители, могат да покажат отклонения в широк диапазон поради наличието на други обстоятелства, влияещи върху качеството на предоставяните услуги, напр. натовареност на клетката, особености на релефа и т.н. Тези специфики на мобилните мрежови технологии са отчетени в Регламент (ЕС) 2015/2120 от 25 ноември 2015 г. за определяне на мерки относно достъпа до отворен интернет и за изменение на Директива 2002/22/ЕО относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги и на Регламент (ЕС) № 531/2012 относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза (Регламент (ЕС) 2015/2120). Съгласно разпоредбите на чл. 4, т. 1, б. „г” от Регламента залагането на изисквания за поддържане на минимална скорост не се възприема като част от параметрите за качество на услугата достъп до интернет, които да бъдат отразени в договорите с крайните потребители. С посочената разпоредба кореспондира и чл. 4, т. 4 от Регламент (ЕС) 2015/2120, който предоставя възможност на абонатите да прекратят сключените от тях договори при значително и непрекъснато или редовно повтарящо се отклонение от обявените в договора скорости. Видно от систематичното тълкуване на двете</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Предприятията предоставят на КРС два пъти годишно (съответно към 30 май и 30 ноември на текущата година) списък с местонахождението и параметрите на всяка от въведените в мрежата базови станции с усвоения индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър и вида на използваната технология. - КРС анализира информацията за базовите станции и извършва теоретично изчисление на покритието чрез ползване на специализиран софтуер. - КРС извършва контролни измервания в населени места и зони с осигурено от предприятията покритие съгласно направеното теоретично изчисление. <p>Измерванията по отношение на средна скорост и времезакъснение ще следват методология, осигуряваща тяхната обективност и която ще бъде съгласувана с операторите и ще включва следните основните допускания:</p> <ul style="list-style-type: none"> – измерването за средно времезакъснение и средната скорост да е базирано на статистически представителна извадка на база 90 персентила; – измерването да се извършва само в рамките на мрежата на съответното предприятие, до посочен от него сървър, при условия свеждащи до минимум преминаването от клетка в клетка и при нива на сигнала над -105 dBm; – измерването да се извършва на открито (без подземни помещения, хангари с метални конструкции, помещения без прозорци и други подобни) с достатъчна продължителност и в часове с различна натовареност (не само в най-

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<p>разпоредби абонатите не могат да прекратят сключените договори при значително или трайно непостигане на минимални скорости, които и предприятията не са длъжни да обявяват.</p> <p>В тази връзка залагането на изисквания за постигане на определено ниво на качество по отношение на минималната скорост при ползване на услуги за достъп до интернет за всеки краен потребител е крайно непропорционално и изначално предопределя невъзможност за изпълнение, в случай че достъпът до интернет се предоставя посредством мобилна мрежа.</p> <p>От друга страна, като заинтересовани от качественото предоставяне на услуги предприятието е наясно, че на техническо ниво КРС следва да определи изисквания към начина за изграждане на мрежи и съответно да постави косвени условия към ползването на оборудване, така че да се създадат необходимите предпоставки за разгръщане на мрежите и постигане на амбициозните цели съгласно плана за действие на Европейската комисия (5G for Europe Action plan). Последното би представлявало и своеобразна гаранция за предоставяне на качествени услуги на дребно. Счита, че КРС може да въведе изискване за минимално инсталиран капацитет на клетка, осигуряващ определени нива на теоретичната скорост за сваляне на данни. Счита че формулирано в този смисъл изискване в разрешенията е в съответствие с европейската практика и ще допринесе за значително по-качественото общо изграждане на мрежи.</p>	<p>натоварените), като се избягват форсмажорни ситуации и локални събирания;</p> <ul style="list-style-type: none"> - измерването да се извършва с устройство, поддържащо технологиите и честотите на проверяваното предприятие

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<p>Вариант е също така изискването да бъде ориентирано и към ангажимент за постигане на средна скорост за сваляне на данни над определените от комисията прагове, а именно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не по-малко от 100 Mbps до 2 години от датата на влизане на разрешението за 95% в населените места с брой жители над 100 000 (София, Пловдив, Варна, Бургас, Русе и Стара Загора); - Не по-малко от 50 Mbps до 5 години от датата на влизане на разрешението за 90% в населените места с бр. жители по-голям от 30 000 (и по-малък от 100 000 жители); - Не по-малко от 30 Mbps до 5 години от датата на влизане на разрешението за 70% от населението на страната. <p>в. Предлага от условията на разрешенията да отпаднат изискванията за максимално двупосочно времезакъснение. Този параметър не е под контрола на предприятията и не може да бъде изчисляван, тъй като за това не се натрупва мрежова статистика. Единствената възможност за неговото определяне е измерване на място. Времезакъснението е един от параметрите, който следва да се оценява от гледна точка въздействието върху наличието и общото качество на услугите – т.е. на ниво мрежа. Към момента предприятията извършват такива оценки на годишна база, но без да е налична унифицирана методика за това. Именно по тази причина няма как да се направи съпоставка между отделните отчетни стойности,</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<p>още по-малко да се правят релевантни изводи спрямо тези резултати. Двупосочното времезакъснение за всяка една технология в много малка степен зависи от радиоусловията и няма причина да бъдат различно като стойност за различните населени места с покритие на въпросната технология. В случай че КРС все пак прецени за необходимо в условията на разрешенията да бъде дефинирано подобно изискване, то стойността на двупосочното времезакъснение би следвало да бъде унифицирана на всеки един етап, а именно да не е по-малко от 30 ms.</p> <p>Дефинирането на конкретни стойности на техническите параметри с цел проследяване изпълнението на заложените в разрешението изисквания следва да е предшествано от яснота около методологията за измерване. С оглед последиците за оператора, непокриващ изискванията по разрешение, основна характеристика на такава методологията би следвало да е обективността.</p> <p>За да се постигне обективност на измерванията методиката следва да отчита определени обстоятелства, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Скоростите на предаване на данни и времезакъснението за дадена мрежа могат да бъдат измерени единствено с активни тестове, информация не може да се извлече от статистиката, събирана от мрежовите елементи на операторите; - Измерването следва да е в рамките на мрежата на оператора (към сървър за тестове в мрежата на 	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<p>оператора). В случай че ползва сървър извън мрежата на оператора измерването няма да е обективно, тъй като част от него ще обхваща и достъп до други мрежи;</p> <p>Измерването следва да е с устройство и тарифа, позволяваща използването на всички технологии и функционалности активирани от оператора (5G на честотите, използвани от оператора, EN-DC, 4CC 4G SA, 256QAM и др.);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Измерването следва да се извършва в статично положение (при движение измерването преминава от клетка от клетка, при което резултатите са нереално ниски); - Измерването следва да е базирано на статистически представителна извадка (например 70% от населението се намира в топ 147 населените места – следва да има представителна извадка от тези населени места); - Измерването в населените места следва да е статистически коректно (осреднена стойност от няколко измервания за всяка локация, като за по-големите населени места локациите трябва да са статистически териториално разпределени); - Измервания, направени по време на необикновени ситуации (празници, форсмажор, локални събития и т.н.), следва да се изключват. <p>Разписването на ясна методика за начина на извършване на измерванията по мониторинг и контрол на конкретни параметри като част от условията на разрешенията е от съществено значение. Тази методика</p>	

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<p>следва да гарантира обективност на отчетените резултати и съответно да е насочена общо към изискванията за изграждане на мрежата и усвояване на ограничения ресурс, а не към клиентското изживяване на конкретен краен потребител. Само при наличие на тези предпоставки може да се търси релация между конкретната стойност като задължение и начина, по който тя да бъде проверявана/измервана, респективно да се постигне равнопоставеност по отношение на всички адресати на разрешенията за ползване на спектър в този обхват.</p>	
<p>„Теленор България“ ЕАД („Йеттел България“ ЕАД, считано от 28.02.2022 г.)</p>	<p>Предлага следната редакция: За разрешенията с предоставен радиочестотен ресурс от 100 MHz ще бъдат наложени следните изисквания за покритие:</p> <ul style="list-style-type: none"> • до 2 години от датата на влизане в сила на разрешението - осигуряване на покритие по население не по-малко от 95 % на градовете София, Пловдив, Варна, Бургас, Русе и Стара Загора с минимално инсталиран капацитет на клетка, предоставящ средна скорост на сваляне на данни не по-малко от 100 Mbps. • до 5 години от датата на влизане в сила на разрешението осигуряване на покритие по население не по-малко от: <ul style="list-style-type: none"> - 90% в населените места с бр. жители по-голям от 30 000 (и по-малък от 100 000 жители) с минимално инсталиран капацитет на клетка, предоставящ средна скорост на сваляне на данни не по-малко от 50 Mbps. 	<p>След извършен анализ КРС счита, че условията за ползване на спектъра следва да се запазят като се направи само една редакционна промяна с цел прецизиране на текста:</p> <ul style="list-style-type: none"> - до 2 години от датата на влизане в сила на разрешението - осигуряване на покритие по население не по-малко от 95 % на градовете София, Пловдив, Варна, Бургас, Русе и Стара Загора със средна скорост на сваляне на данни не по-малко от 100 Mbps и максимално средно двупосочно времезакъснение до 20 ms. - до 5 години от датата на влизане в сила на разрешението - осигуряване на покритие по население не по-малко от: <ul style="list-style-type: none"> – 90 % в населените места с бр. жители по-голям от 30 000 (и по-малък от 100 000 жители) със средна скорост на сваляне на данни не по-малко от 50 Mbps и максимално средно двупосочно времезакъснение до 30 ms;

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	<p>70 % от населението на страната с минимално инсталиран капацитет на клетка, предоставящ средна скорост на сваляне на данни не по-малко от 30 Mbps. Предлага изискванията за максимално времезакъснение да отпаднат, тъй като този параметър не се използва при оразмеряване на мрежата и има по-скоро спомагателна функция при анализ на проблеми е-мрежата (при troubleshooting) и не се използва за статистически цели. Измерванията, които се извършват са свързани с услугите и отделните части на мрежата. Той зависи, както от капацитета и архитектурата на мобилната мрежа, така и от сървъра, който отговаря на заявките, от местонахождението му и от свързаността му към интернет. Изискванията за времезакъснение са необходими (имат смисъл), когато са обвързани с изисквания на дадено приложение, в- смисъл специфика на услугата, а не по принцип.</p> <p>- По отношение на предложението за промяна на параметъра скорост, счита че същият следва да се измерва на ниво минимално инсталиран капацитет на клетка, тъй като при мобилната мрежа този капацитет се споделя от различен брой потребители в различен момент. Само по себе си понятието минимална средна скорост е неprecizно и би могло до доведе до объркване. По този начин се следва и логиката на Регламента (ЕС) 2015/2120 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 25 ноември 2015 година за определяне на мерки относно достъпа до отворен интернет и за изменение на Директива 2002/22/ЕО относно универсалната услуга и правата на</p>	<p>– 70 % от населението на страната със средна скорост на сваляне на данни не по-малко от 30 Mbps и максимално средно двупосочно времезакъснение до 30 ms.</p> <p>Изпълнението на тези условия ще бъде верифицирано по следния начин:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предприятията предоставят на КРС два пъти годишно (съответно към 30 май и 30 ноември на текущата година) списък с местонахождението и параметрите на всяка от въведените в мрежата базови станции с усвоения индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър и вида на използваната технология. 2. КРС анализира информацията за базовите станции и извършва теоретично изчисление на покритието чрез ползване на специализиран софтуер. 3. КРС извършва контролни измервания в населени места и зони с осигурено от предприятията покритие съгласно направеното теоретично изчисление. <p>Измерванията по отношение на средна скорост и времезакъснение ще следват методология, осигуряваща тяхната обективност и която ще бъде съгласувана с операторите и ще включва следните основните допускания:</p> <ul style="list-style-type: none"> – измерването за средно времезакъснение и средната скорост да е базирано на статистически представителна извадка на база 90 персентила; – измерването да се извършва само в рамките на мрежата на съответното предприятие, до посочен от него сървър, при условия свеждащи до минимум преминаването от клетка в клетка и при нива на сигнала над -105 dBm;

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Брой на разрешенията, които КРС има намерение да издава и радиочестотния спектър, който ще предостави с тях в обхват 3.6 GHz		
	потребителите във връзка с електронните, съобщителни мрежи и услуги и на Регламент (ЕС) № 531/2012 относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза, в който ангажимент за качество на Интернет трафика при използване на мобилни мрежи е за посочване на максимална и рекламирана скорост, а не на минимална на ниво потребител	<ul style="list-style-type: none"> – измерването да се извършва на открито (без подземни помещения, хангари с метални конструкции, помещения без прозорци и други подобни) с достатъчна продължителност и в часове с различна натовареност (не само в най-натоварените), като се избягват форсмажорни ситуации и локални събирания; – измерването да се извършва с устройство, поддържащо технологиите и честотите на проверяваното предприятие

Допълнени с мотиви на КРС по становището на БАБТО, МАК АД и „Ти.ком“ АД резултати от проведените обществени консултации относно обявено с Решение № 433 от 21.12.2020 г. намерение за ограничаване на броя на разрешенията за ползване на радиочестотен спектър в обхват 3.6 GHz за наземна мрежа, позволяваща предоставянето на електронни съобщителни услуги с национално покритие

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
Сдружение „Браншова асоциация на българските телекомуникационни оператори“ (БАБТО), „Ти.ком“ АД и „Мобилни алтернативни комуникации“ АД	<p>От 26.02.2018 г. Ти.ком АД притежава Разрешение No. 01757/15.12.2011 г. за изграждане и експлоатиране на наземни радио мрежи в обхват 1800 MHz. Като притежател на това разрешение, компанията е изградила и експлоатира наземна радио мрежа за предоставяне на телекомуникационни услуги 4G с покритие от 55% на населението на страната. През последните три години Ти.ком непрекъснато увеличава броя на своите клиенти и вече заема четвърто място - както по брой клиенти, така и по приходи от мобилни услуги, изпреварвайки Булсатком, според доклад на КРС за 2019 г.</p> <p>„Ти.ком“ АД е подписало Меморандум за разбирателство с „Мобилни алтернативни</p>	<p>Мотиви по отношение на даденото предложение от „Ти Ком“ АД, МАК АД и БАБТО по отношение на разпределението на спектъра:</p> <p>„Ти Ком“ АД, МАК АД и БАБТО не са заявили конкретно намерение за издаване на предложените от КРС разрешения и не са посочили конкретни честотни ленти, които искат да придобият и които отговарят на разпределението дадено от КРС в рамките на обществените консултации. КРС намира за неоснователни предложенията по отношение на разпределението на спектъра в обхват 3,6 GHz.</p> <p>КРС поддържа позицията си относно броя на издаваните разрешения с предоставяне на честотен ресурс от 100 MHz в</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>комуникации” АД (МАК АД) с цел предоставяне на MVNO за целите на МАК АД. МАК АД обединява алтернативни оператори, чиито мрежи покриват около 500 хил. домакинства – клиенти на домашен интернет и телевизия. Тези алтернативни оператори са силно заинтересовани да включат мобилни услуги в своите предложения към крайните клиенти.</p> <p>БАБТО е браншова организация, обединяваща малки и средни български кабелни оператори, доставчици на високоскоростен интернет, кабелна телевизия и фиксирани телекомуникационни услуги, мрежите на които покриват над 80 града и над 400 села с общо население повече от 3 милиона души. Голяма част от малките населени места, в които операторите предоставят услуги, са в труднодостъпни райони, в които няма никакъв или има ниско качествено мобилно интернет.</p> <p>С оглед на постигнатото споразумение между МАК АД и „Ти.ком” АД и при наличието на съществен интерес от присъединяването на много други малки и средни оператори, голяма част от членове на БАБТО, заявяваме намерение да участваме в бъдещите процедури по разпределение на честотите в обхвати 3400-3800 MHz (блок от най-малко 80 MHz) и 2600 MHz (50 MHz) с цел развитие на своята конкурентоспособност и придобиване на възможност за изграждане на 5G мрежи.</p> <p>С оглед на гореизложеното бихме искали да заявим съвместната позиция на „Ти.ком” АД, „МАК” АД и</p>	<p>обхват 3,6 GHz. Предложението на КРС цели да се създадат конкурентни условия за използване на спектъра в този обхват.</p> <p>Определянето на посочения брой разрешения не е в интерес на трите големи телекоми, тъй като е дадена възможност на всяко предприятие да подаде намерение за ползване на ресурса. КРС не е поставяла ограничения за подаване на намерения. Разпределението на ресурса е съобразено с проведените през последните години обществени консултации. В рамките на консултациите през 2017 г., „Ти Ком“ АД, МАК АД и БАБТО не са проявявали интерес към ползването на ресурс в обхват 3.6 GHz. В периода 2019 г. – 2020 г. КРС е издала временни разрешения за ползване на радиочестотен спектър в обхват 3.6 GHz от 100 MHz на „А1 България“ ЕАД, „Теленор България“ ЕАД (впоследствие Йеттел България) и „БТК“ ЕАД (впоследствие Виваком България), които дадоха възможност на трите предприятия да тестват 5G. Практическите тестове на 5G включваха първия разговор през 5G мобилна мрежа у нас, първият медицински преглед на пациент в България, извършен през новата технология, виртуална реалност, стрийминг на видео съдържание и гейминг, менторска сесия от разстояние на хоби готвачи, излъчване на 360° видео от концерт, приложения в образованието и др. В този период „Ти Ком“ АД, МАК АД и БАБТО не са проявявали интерес към ползването на ресурс в обхват 3.6 GHz.</p> <p>Освен гореизложеното, броят на разрешенията е обоснован от наличния радиочестотен спектър от общо 370 MHz и от Регулаторната политика за управление на радиочестотния спектър“, обнародвана в ДВ, бр. 27, 02 април</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС																																																																																												
	<p>БАБТО в рамките на обявените обществени консултации по процедурите за разпределение на честотите в обхвати 3400-3800 MHz и 2600 MHz:</p> <p>Обхват 3400-3800 MHz:</p> <p>Свободният радиочестотен ресурс в лента 3400-3600 MHz е 170 MHz, като разпределението е както следва:</p> <table border="1" data-bbox="470 566 1220 821"> <thead> <tr> <th colspan="2">3400-3600 MHz (TDD)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Зает</td> <td>3430-3435 3435-3440 3440-3445 3445-3450 3450-3455 3455-3460 3460-3465 3465-3470 3470-3475 3475-3480 3480-3485 3485-3490 3490-3495 3495-3500 3500-3505 3505-3510 3510-3515 3515-3520 3520-3525 3525-3530 3530-3535 3535-3540 3540-3545 3545-3550 3550-3555 3555-3560 3560-3565 3565-3570 3570-3575 3575-3580 3580-3585 3585-3590 3590-3600</td> </tr> <tr> <td>3400-3430</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>30 MHz</td> <td>170 MHz, 34 блока по 5 MHz</td> </tr> </tbody> </table> <p>Свободният радиочестотен ресурс в лента 3600-3800 MHz е 200 MHz, като разпределението е както следва:</p> <table border="1" data-bbox="470 933 1220 1173"> <thead> <tr> <th colspan="2">3600-3800 MHz (TDD)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>3600-3605</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3605-3610</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3610-3615</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3615-3620</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3620-3625</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3625-3630</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3630-3635</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3635-3640</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3640-3645</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3645-3650</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3650-3655</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3655-3660</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3660-3665</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3665-3670</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3670-3675</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3675-3680</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3680-3685</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3685-3690</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3690-3695</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3695-3700</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3700-3705</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3705-3710</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3710-3715</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3715-3720</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3720-3725</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3725-3730</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3730-3735</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3735-3740</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3740-3745</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3745-3750</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3750-3755</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3755-3760</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3760-3765</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3765-3770</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3770-3775</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3775-3780</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3780-3785</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3785-3790</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3790-3795</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3795-3800</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>200 MHz, 40 блока по 5 MHz</td> </tr> </tbody> </table> <p>КРС предвижда да издаде четири разрешения за ползване на честотен ресурс, както следва:</p>	3400-3600 MHz (TDD)		Зает	3430-3435 3435-3440 3440-3445 3445-3450 3450-3455 3455-3460 3460-3465 3465-3470 3470-3475 3475-3480 3480-3485 3485-3490 3490-3495 3495-3500 3500-3505 3505-3510 3510-3515 3515-3520 3520-3525 3525-3530 3530-3535 3535-3540 3540-3545 3545-3550 3550-3555 3555-3560 3560-3565 3565-3570 3570-3575 3575-3580 3580-3585 3585-3590 3590-3600	3400-3430	5	30 MHz	170 MHz, 34 блока по 5 MHz	3600-3800 MHz (TDD)		3600-3605	5	3605-3610	5	3610-3615	5	3615-3620	5	3620-3625	5	3625-3630	5	3630-3635	5	3635-3640	5	3640-3645	5	3645-3650	5	3650-3655	5	3655-3660	5	3660-3665	5	3665-3670	5	3670-3675	5	3675-3680	5	3680-3685	5	3685-3690	5	3690-3695	5	3695-3700	5	3700-3705	5	3705-3710	5	3710-3715	5	3715-3720	5	3720-3725	5	3725-3730	5	3730-3735	5	3735-3740	5	3740-3745	5	3745-3750	5	3750-3755	5	3755-3760	5	3760-3765	5	3765-3770	5	3770-3775	5	3775-3780	5	3780-3785	5	3785-3790	5	3790-3795	5	3795-3800	5		200 MHz, 40 блока по 5 MHz	<p>2019 г., където е посочено: „Комисията за регулиране на съобщенията ще продължи дейностите по преразпределение по радиочестотния спектър в лента 3400-3800 MHz за осигуряване на условия за ползване на обхвата на 5G мрежи и за предоставяне на предприятията на непрекъснати ленти от широчина 100 MHz или по-широки“. В хода на обществените консултации на проект на регулаторна политика, не са постъпвали възражения срещу определените ленти от 100 MHz. На това основание е извършено и разпределението на спектъра от КРС. В следствие на тези обстоятелства и заявления интерес към спектъра, КРС проведе търг и издаде три разрешения за 100 MHz, което е добра основа за развитието на мрежи от пето поколение в България.</p> <p>Предложенията на „Ти Ком“ АД, МАК АД и БАБТО не представляват намерение за придобиване на спектър, а предложение за преразглеждане на броя на разрешенията.</p> <p>Цитираният доклад 287 Guidance on defragmentation of the frequency band от МАК и по точно Ръководство относно дефрагментиране на радиочестотен обхват 3400- 3800 MHz⁵ предоставят насоки за администрациите относно дефрагментирането на лента 3400-3800 MHz с оглед осигуряване на подходящи условия за въвеждане на 5G в нея. Това ръководство се основава на анализ на информацията за съществуващи разрешения, използване, планове, график, национален опит и възможен план за дефрагментиране с оглед успешно въвеждане на 5G. В доклада са дадени насоки как големи непрекъснати блокове да се направят налични за</p>
3400-3600 MHz (TDD)																																																																																														
Зает	3430-3435 3435-3440 3440-3445 3445-3450 3450-3455 3455-3460 3460-3465 3465-3470 3470-3475 3475-3480 3480-3485 3485-3490 3490-3495 3495-3500 3500-3505 3505-3510 3510-3515 3515-3520 3520-3525 3525-3530 3530-3535 3535-3540 3540-3545 3545-3550 3550-3555 3555-3560 3560-3565 3565-3570 3570-3575 3575-3580 3580-3585 3585-3590 3590-3600																																																																																													
3400-3430	5																																																																																													
30 MHz	170 MHz, 34 блока по 5 MHz																																																																																													
3600-3800 MHz (TDD)																																																																																														
3600-3605	5																																																																																													
3605-3610	5																																																																																													
3610-3615	5																																																																																													
3615-3620	5																																																																																													
3620-3625	5																																																																																													
3625-3630	5																																																																																													
3630-3635	5																																																																																													
3635-3640	5																																																																																													
3640-3645	5																																																																																													
3645-3650	5																																																																																													
3650-3655	5																																																																																													
3655-3660	5																																																																																													
3660-3665	5																																																																																													
3665-3670	5																																																																																													
3670-3675	5																																																																																													
3675-3680	5																																																																																													
3680-3685	5																																																																																													
3685-3690	5																																																																																													
3690-3695	5																																																																																													
3695-3700	5																																																																																													
3700-3705	5																																																																																													
3705-3710	5																																																																																													
3710-3715	5																																																																																													
3715-3720	5																																																																																													
3720-3725	5																																																																																													
3725-3730	5																																																																																													
3730-3735	5																																																																																													
3735-3740	5																																																																																													
3740-3745	5																																																																																													
3745-3750	5																																																																																													
3750-3755	5																																																																																													
3755-3760	5																																																																																													
3760-3765	5																																																																																													
3765-3770	5																																																																																													
3770-3775	5																																																																																													
3775-3780	5																																																																																													
3780-3785	5																																																																																													
3785-3790	5																																																																																													
3790-3795	5																																																																																													
3795-3800	5																																																																																													
	200 MHz, 40 блока по 5 MHz																																																																																													

5 ECC Report 287, Guidance on defragmentation of the frequency band 3400- 3800 MHz, (Ръководство за дефрагментиране на честотната лента 3400- 3800 MHz).

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<ul style="list-style-type: none"> • едно разрешение на А1 с предоставяне на честотна лента 3600-3700 MHz (100 MHz). • едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3500-3600 MHz (100 MHz). • едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3700-3800 MHz (100 MHz). • едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3430-3500 MHz (70 MHz). <p>Намираме позицията на КРС за неприемлива поради следните причини:</p> <ul style="list-style-type: none"> • отчита само и единствено интересите на трите големи инфраструктурни телекома, без да са взети предвид интересите на по-малките оператори – предлага се издаване на три разрешения от по 100 MHz при необходимост от 80 MHz на разрешение и при наличие на повече от три лицензирани телекомуникационни предприятия; • не способства развитието на конкуренцията и утвърждава статуквото – предвижда издаване на неравностойни разрешения – три по 100 MHz (повече от необходимия ресурс от 80 MHz) и едно от 70 MHz, като по този начин облагодетелства бъдещите притежатели на разрешенията от по 100 MHz, за сметка на всички останали; • не отразява напълно препоръките на доклад 287 на ЕСС, според който непрекъснатите честотни блокове от най-малко 80 MHz в обхват 3.6 GHz са от съществено 	<p>предоставяне на предприятията като е посочено, че непрекъснатите честотни блокове от 80-100 MHz в обхват 3.6 GHz са от съществено значение за успешното развитие на 5G мрежи с висока пропускателна способност. Разпределението в обхват 3,6 GHz, осъществено от КРС, е в съответствие с Решение за изпълнение (ЕС) 2019/235⁶ на Европейската комисия и Регулаторната политика за управление на радиочестотния спектър.</p> <p>Както е посочено в Приложението към Решение 433 от 21.12.2020 г., като има предвид свободният честотен ресурс в обхват 3.6 GHz КРС е решила да издаде 4 разрешения за ползване на честотен ресурс, като едно от тях е с предоставяне на 70 MHz, а 3 с предоставяне на ресурс от по 100 MHz.</p> <p>Именно поради факта, че намерението на КРС е било с едното разрешение да се предостави радиочестотен спектър в размер на 70 MHz, задълженията в това разрешение по отношение на процента на покритие по население, скорост на сваляне на данни и максималното двупосочно времезакъснение на краен потребител са по-ниски.</p> <p>„Ти Ком“ АД, МАК АД и БАБТО са имали възможността съобразно техните бизнес планове да заявят ползване на конкретна радиочестотна лента (70 MHz или 100 MHz). Предложението за друго разпределение не е подкрепено с технически аргументи.</p> <p>Твърденията на „Ти Ком“ АД, МАК АД и БАБТО, че позицията на КРС не способства развитието на конкуренцията и утвърждава статуквото, като предвижда издаване на</p>

⁶ Решение за изпълнение (ЕС) 2019/235 на комисията от 24 януари 2019 година за изменение на Решение 2008/411/ЕО във връзка с актуализиране на съответните технически условия, приложими за радиочестотната лента 3400-3800 MHz.

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
	<p>значение за успешното развитие на 5G мрежи с висока пропускателна способност – предлага се едно от разрешенията да бъде от 70 MHz.</p> <p>Вземайки в предвид така изложените аргументи, считаме за по-правилно и законосъобразно КРС да издаде 4 разрешения от по 90 MHz както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3440-3530 MHz (90 MHz), като ако по правни причини се налага на първия заявител да бъдат предоставени 100 MHz, за това също има достатъчен ресурс; • едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3530-3620 MHz (90 MHz); • едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3620-3710 MHz (90 MHz); • едно разрешение с предоставяне на честотна лента 3710-3800 MHz (90 MHz). <p>В случай че КРС все пак реши да предостави 3x100 MHz в обхват 3.6 GHz, Ти.ком възнамерява да се оттегли от процедурата в полза на големите оператори, ако КРС включи задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални мрежови оператори при недискриминационни цени на едро като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС.</p>	<p>неравносътъпни разрешения са неверни, предвид факта, че КРС е обявила намерение за провеждане търг, в който са могли да участват всички предприятия.</p> <p>Решението за участие и/или оттегляне от процедурата по заявяване на намерение за издаване на предложените от КРС разрешения в рамките на обществените консултации е на съответната заинтересована страна.</p> <p>Мотиви по отношение на предложението на предприятието: “В случай че КРС все пак реши да предостави 3x100 MHz в обхват 3.6 GHz, Ти.ком възнамерява да се оттегли от процедурата в полза на големите оператори, ако КРС включи задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални оператори при недискриминационни цени на едро като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС“:</p> <p>Становището на КРС е, че включването на задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални оператори при недискриминационни цени на едро като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС, следва да бъде мотивирано. Това налага да се прецени ефективното използване на спектъра, насърчаване на конкуренцията и увеличаване в максимална степен ползата за потребителите, както и наличния свободен ресурс. Преценката за необходимостта от налагане на задължения за предоставяне на достъп за виртуални мобилни оператори следва да се прави както въз основа на оценки на конкурентоспособността и</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
		<p>техническото и икономическото състояние на пазара, така и в контекста на вида конкуренция, която се насърчава. В дългосрочен план максимална полза за потребителите ще възникне от конкуренция на база на разгръщането на отделни мрежи, използващи радиочестотен спектър, а не чрез конкуренция на базата на услугите чрез предоставяне на достъп за виртуални мобилни оператори. Разгръщането на мрежите е съществена предпоставка за постигане на допълнителната цел на Кодекса – осигуряване на повсеместна свързаност с широко разпространение и използване на мрежи с много голям капацитет. Виртуалните оператори поначало не допринасят за повишаване на свързаността, тъй като те използват вече изградените мрежи и не осигуряват покритие с услуги в районите, в които няма изградена инфраструктура, тъй като не разполагат с мрежа. В този смисъл, евентуалното налагане на задължения за достъп за виртуални мобилни оператори следва да се преценява и спрямо оценката за възможните последици от такава мярка за съществуващите и бъдещите инвестиции от участниците на пазара. Следва да се има предвид, че осигуряването на достъп за мобилни виртуални оператори от страна на мобилните мрежови предприятия е свързано с разгръщане на допълнителна инфраструктура и резервиране на капацитет за услугите, които ще бъдат предоставяни на клиентите на виртуалните оператори. В тази връзка като се отчита поставената от ЕКЕС допълнителна цел за свързаност, която насърчава по-бързото разгръщане на високоскоростни и свръхвисокоскоростни мрежи и изпълнение на задълженията за покритие, КРС счита,</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
		<p>че липсват достатъчно аргументи за налагане на задължения за предоставяне на достъп за виртуални мобилни оператори.</p> <p>Наред с това данните от годишните доклади на КРС в последните години, както и тези в извършения анализ на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи през 2022 г., представят състоянието на пазара. Там се вижда, че при сегментът - предоставяне на мобилни услуги не се наблюдава нарушение на конкуренцията или пазарен провал, който да изисква регулаторна намеса. Тримата участници на пазара имат близки пазарни дялове както на база брой абонати, така и на база приходи, което показва, че нито един от операторите не разполага с конкурентно предимство пред останалите.</p> <p>Видно от изложеното аргументите за запазване или осигуряване на ефективна конкуренция съгласно чл. 80а от ЗЕС, обосноваващи налагането на задължение за достъп на едро до мобилни мрежи към настоящия момент не са валидни според данните за състоянието на пазара.</p> <p>Освен това анализът на практиката показва, че в повечето европейски страни операторите на мобилни мрежи предлагат достъп на мобилни виртуални оператори (МВО) чрез свободно търговско договаряне. Според публикуваната от Cullen International SA информация за регулацията на предоставянето на достъп на МВО в европейските държави, актуална към април 2022 г. практиката е както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • В 19 държави, в т.ч. и в България предоставянето на достъп на МВО не се регулира. • В 6 държави в разрешенията за придобиване и ползване на индивидуално определен ограничен ресурс –

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
		<p>радиочестотен спектър е заложено задължение за предоставяне на достъп за МВО, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> - В Чехия е наложено задължение за предоставяне на достъп на едро до 4G за МВО, а за 5G мрежите задължението за достъп е ограничено до 2026 г.; - Във Франция е продължено задължението за предоставяне на достъп на едро за МВО с оглед последователност на регулаторната политика и предвид вече сключените споразумения; - През 2020 г., португалският регулатор е предвидил задължения за предоставяне на достъп за МВО в рамките на търг за предоставяне на спектър за 5G - В Гърция е наложено задължение за предоставяне на достъп на МВО въз основа на търговски споразумения; - В Ирландия един от операторите е поканен да включи в предложението си доброволен ангажимент за предоставяне на достъп на МВО във връзка с издаване на разрешение за 3G; - В Хърватска са наложени задължения за достъп за МВО като част от условията на разрешението за спектър в обхват 700 MHz, 3600 MHz и 26 GHz. <ul style="list-style-type: none"> • В 3 държави са възложени задължения въз основа на пазарен анализ. В Литва са възложени задължения за достъп въз основа на пазарен анализ, като изрично се посочва, че съществуващите споразумения за МВО са сключени въз основа на търговско договаряне. Въз основа на пазарен анализ са наложени задължения в Република Северна Македония, която не е част от ЕС, както в Норвегия. В 3 страни, цените са регулирани, а в други две страни (Дания и Финландия) е упоменато цените да са разумни и справедливи. В Чехия се

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
		<p>използва метода Price squeeze test за 4G достъп, който е базиран на маржове, но не и на фиксирана максимална цена, а по отношение на 5G достъп се прилага Retail-minus.</p> <p>Следва да се има предвид, че в края на 2021 г. чешкият регулатор нотифицира Европейската комисия (ЕК) за преглед на пазара на едро на достъп и генериране на повиквания от мобилни мрежи, като предлага да определи трите мобилни оператора, като такива със значително пазарно въздействие. След отваряне на втора фаза и задълбочен анализ със свое Решение С(2022) 888⁷ от 17.02.2022 г. ЕК налага вето на предложението проект. Чешкият регулатор изменя проекта на пазарен анализ и отново го нотифицира на 29.12.2022 г. На 27 януари 2023 г. Европейската комисия (ЕК) отвори фаза II за разследване на прегледа на пазара за достъп на едро и генериране на повиквания от мобилни мрежи - Пазар 15 от Препоръка на ЕК 2003/311/ЕО от 11 февруари 2003 г. на Чехия. Преписката е предоставена на BEREC за анализ и становище. На 27.02.2023 г. в становището си BEREC подкрепя позицията на ЕК. и на предложението анализ и проект на решение за възлагане на задължения е наложено вето. Според ЕК и BEREC пазарът за достъп на едро и генериране на повиквания от мобилни мрежи не подлежи на <i>ex-ante</i> регулиране, тъй като няма достатъчно доказателства за изпълнение на теста на трите критерия и не може да се аргументира възможността за възникване на конкурентни проблеми на съответния пазар, което от своя страна да обоснове налагането на <i>ex-ante</i></p>

⁷ https://circabc.europa.eu/ui/group/2328c58f-1fed-4402-a6cc-0f0237699dc3/library/d7c3fb72-9212-4399-ad7f-ac226939f290?p=1&n=10&sort=modified_DESC

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
		<p>корективни мерки. Това са и мотивите на ЕК да премахне Пазар 15 от Препоръката за съответните пазари през 2007 г.</p> <ul style="list-style-type: none"> • В 6 държави - Австрия, Дания, Финландия, Германия, Италия, Ирландия във връзка със сливане, са възложени задължения въз основа на разпоредбите на техния Закон за защита на конкуренцията при разглеждане на преписки, свързани със защита на конкуренцията от компетентния орган. <p>Видно от гореизложеното регулаторна намеса от секторния регулатор на електронните съобщения за налагане на задължения за предоставяне на достъп на МВО не е популярна в европейските държави, като това не е пречка за развитие на този тип услуги въз основа на свободно търговско договаряне. Това се потвърждава и от данните на TELECOM RESEARCH - нидерландска компания за проучвания, според които е налице предлагане на услуги на крайни потребители от МВО в европейските държави, където предоставянето на достъп на МВО не се регулира. От тези данни се вижда, че предоставянето на услуги от МВО е развито основно в Западна Европа с изключение на Португалия и Люксембург.</p> <p>Налагането на задължение за достъп до МВО и ценови и неценови условия, не следват от нормите на закона (ex lege). Налагането на такива мерки се извършва след оценка на пазарните възможности за успешно навлизане на виртуални оператори и съответно дали е налице необходимост от регулаторна намеса на пазара.</p> <p>Предвид всичко изложено КРС счита, че към момента не са налице фактически и правни основания, обосноваващи включване на задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални</p>

Заинтересовани лица	Становище	Становище на КРС
		оператори при недискриминационни цени на едро като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС.